RAINER MARIA RILKE

DUINO AĞITLARI

(ALMANCA - TÜRKÇE)

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN: CAN ALKOR

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

RAINER MARIA RILKE

DUINO AĞITLARI

(ALMANCA - TÜRKÇE)

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:

CAN ALKOR

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ
RAINER MARIA RILKE
duıno ağaıtları
özgün adı
DUINESER ELEGIEN
görsel yönetmen
BİROL BAYRAM
grafik tasarım uygulama
İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
meşelik sokağı 2/3 beyoğlu 34430 istanbul
T. (0212) 252 39 91
F. (0212) 252 39 95
www.iskulturyayinlari.com.tr

Genel Yayın: 928

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüpanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüpanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamıyacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

TOUT, AU MONDE, EXISTE POUR ABOUTIR À UN LIVRE.

HER ŞEY SONUNDA BİR KİTABA VARMAK İÇİNDİR.

S. Mallarmé

1912’de Adriyatik kıyısındaki Duino Şatosu’nda başlanıp, 1922’de Muzot’da (İsviçre) tamamlanan Duino Ağıtları XX. yüzyıl şiirinin başyapıtlarından biridir. Ağıtlar

Rilke’nin varlık, insanın konumu ve ödevi üzerine son sözünü, bildiri’sini taşır. “… ölüm, bizden öteye dönük olan, bizim aydınlatmadığımız yüzüdür yaşamın… Gerçek yaşam biçimi her iki bölgeye uzanır, en büyük kan dolaşımı her ikisi boyunca… Yapılması gereken, burada bakılmış, dokunulmuş olanı o daha geniş, o en geniş çemberin içine almak. Gölgesiyle yeryüzünü karartan bir öbür dünyaya değil, bir bütüne, bütünün kendisine… Evet, bizim ödevimiz bu gidici, dayanıksız yeryüzünü öyle derin, öyle acıyla, tutkuyla kavramak ki onun özü ‘görünmez olarak’ bizde yeniden dirilsin. Bizler, görünmez’in arılarıyız. Nous butinons éperdument le miel du visible, pour l’accumuler dans la grande ruche d’or de l’invisible[1] … Ağıtlardaki melek, … (o) dönüşümü içinde gerçekleştirmiş olan varlıktır…”

Rilke’den Witold

Hulewicz’e

13.11.1926

DIE ERSTE ELEGIE / BİRİNCİ AĞIT

DIE ERSTE ELEGIE

Wer, wenn ich schriee, hörte mich denn aus der Engel
Ordnungen? und gesetzt selbst, es nähme
einer mich plötzlich ans Herz: ich verginge von seinem
stärkeren Dasein. Denn das Schöne ist nichts
als des Schrecklichen Anfang, den wir noch grade ertragen,
und wir bewundern es so, weil es gelassen verschmäht,
uns zu zerstören. Ein jeder Engel ist schrecklich.
Und so verhalt ich mich denn und verschlucke den Lockruf
dunkelen Schluchzens. Ach, wen vermögen
wir denn zu brauchen? Engel nicht, Menschen nicht,
und die findigen Tiere merken es schon,
daß wir nicht sehr verläßlich zu Haus sind
in der gedeuteten Welt. Es bleibt uns vielleicht
irgend ein Baum an dem Abhang, daß wir ihn täglich
wiedersähen; es bleibt uns die Straße von gestern
und das verzogene Treusein einer Gewohnheit,
der es bei uns gefiel, und so blieb sie und ging nicht.
O und die Nacht, die Nacht, wenn der Wind voller Weltraum
uns am Angesicht zehrt–, wem bliebe sie nicht, die ersehnte,

sanft enttäuschende, welche dem einzelnen Herzen
mühsam bevorsteht. Ist sie den Liebenden leichter?
Ach, sie verdecken sich nur mit einander ihr Los.
Weißt du�s noch nicht? Wirf aus den Armen die Leere
zu den Räumen hinzu, die wir atmen; vielleicht daß die Vögel
die erweiterte Luft fühlen mit innigerm Flug.
Ja, die Frühlinge brauchten dich wohl. Es muteten manche
Sterne dir zu, daß du sie spürtest. Es hob
sich eine Woge heran im Vergangenen, oder
da du vorüberkamst am geöffneten Fenster,
gab eine Geige sich hin. Das alles war Auftrag.
Aber bewältigtest dus? Warst du nicht immer
noch von Erwartung zerstreut, als kündigte alles
eine Geliebte dir an? (Wo willst du sie bergen,
da doch die großen fremden Gedanken bei dir
aus und ein gehn und öfters bleiben bei Nacht.)
Sehnt es dich aber, so singe die Liebenden; lange
noch nicht unsterblich genug ist ihr berühmtes Gefühl.
Jene, du neidest sie fast, Verlassenen, die du
so viel liebender fandst als die Gestillten. Beginn
immer von neuem die nie zu erreichende Preisung;
denk: es erhält sich der Held, selbst der Untergang war ihm

nur ein Vorwand, zu sein: seine letzte Geburt.
Aber die Liebenden nimmt die erschöpfte Natur
in sich zurück, als wären nicht zweimal die Kräfte,
dieses zu leisten. Hast du der Gaspara Stampa
denn genügend gedacht, daß irgend ein Mädchen,
dem der Geliebte entging,am gesteigerten Beispiel
dieser Liebenden fühlt: daß ich würde wie sie?
Sollen nicht endlich uns diese ältesten Schmerzen
fruchtbarer werden? Ist es nicht Zeit, daß wir liebend
uns vom Geliebten befrein und es bebend bestehn:
wie der Pfeil die Sehne besteht, um gesammelt im Absprung
mehr zu sein als er selbst. Denn Bleiben ist nirgends.

Stimmen, Stimmen. Höre, mein Herz, wie sonst nur
Heilige hörten: daß sie der riesige Ruf
aufhob vom Boden; sie aber knieten,
Unmögliche, weiter und achtetens nicht:
So waren sie hörend. Nicht, daß du Gottes ertrügest
die Stimme, bei weitem. Aber das Wehende höre,
die ununterbrochene Nachricht, die aus Stille sich bildet.
Es rauscht jetzt von jenen jungen Toten zu dir.
Wo immer du eintratst, redete nicht in Kirchen

zu Rom und Neapel ruhig ihr Schicksal dich an?
Oder es trug eine Inschrift sich erhaben dir auf,
wie neulich die Tafel in Santa Maria Formosa.
Was sie mir wollen? leise soll ich des Unrechts
Anschein abtun, der ihrer Geister
reine Bewegung manchmal ein wenig behindert.

Freilicht ist es seltsam, die Erde nicht mehr zu bewohnen,
kaum erlernte Gebräuche nicht mehr zu üben,
Rosen, und andern eigens versprechenden Dingen
nicht die Bedeutung menschlicher Zukunft zu geben;
das, was man war in unendlich ängstlichen Händen,
nicht mehr zu sein, und selbst den eigenen Namen
wegzulassen wie ein zerbrochenes Spielzeug.
Seltsam, die Wünsche nicht weiterzuwünschen. Seltsam,
alles, was sich bezog, so lose im Raume
flattern zu sehen. Und das Totsein ist mühsam
und voller Nachholn, daß man allmählich ein wenig
Ewigkeit spürt. Aber Lebendige machen
alle den Fehler, daß sie zu stark unterscheiden.
Engel (sagt man) wüßten oft nicht, ob sie unter
Lebenden gehn oder Toten. Die ewige Strömung
reißt durch beide Bereiche alle Alter

immer mit sich und übertönt sie in beiden.

Schließlich brauchen sie uns nicht mehr, die Früheentrückten,

man entwöhnt sich des Irdischen sanft, wie man den Brüsten

milde der Mutter entwächst. Aber wir, die so große

Geheimnisse brauchen, denen aus Trauer so oft

seliger Fortschritt entspringt–: könnten wir sein ohne sie?

Ist die Sage umsonst, daß einst in der Klage um Linos

wagende erste Musik dürre Erstarrung durchdrang;

daß erst im erschrockenen Raum, dem ein beinah göttlicher

Jüngling

plötzlich für immer enttrat, das Leere in jene

Schwingung geriet, die uns jetzt hinreißt und tröstet und hilft.

BİRİNCİ AĞIT

Kim, bağırsam, duyardı çığlığımı melek
saflarından? Tut ki biri yüreğine aldı beni
apansız: Yokolur giderdim daha güçlü varlığının
önünde. Evet, güzel dediğin yalnız başlangıcıdır
korkunç olanın, anca dayandığımız;
tansırız onu, çünkü hor görür, umursamaz
bizi yerle bir etmeyi. Her bir melek korkunçtur.
İşte böyle kendimi tutuyorum, karanlık
hıçkırışın çağrısını içime atıp. Ah kimden,
kimden bize hayır var? Ne melekten, ne insandan,
ne de bilmiş hayvanların gözünden kaçıyor
bizim pek güvenilir olmadığımız
imlenen dünyada. Belki de bize kalan
yamaçta bir ağaçtır, hergün onu yeniden
görelim diye, dünkü sokaktır belki,
ya da kötü büyütülmüş bağlılığıdır bir alışkanlığın,
hoşlanmıştır yanımızdan, gitmemiştir, kalmıştır.
Ve gece, ey gece, evrenler dolusu yel
yüzümüzü böyle aşındırırken, – hangimize kalmaz o,
özlenip beklenen, sessiz aldatan gece, tek başına
yüreğin zorlukla aşacağı. Daha mı kolaydır sevenler için?

Ah onlar da bahtlarını birbirleriyle örterler, o kadar.
Bilmiyor musun daha? Kollarından boşluğu
fırlat soluk aldığımız uzaya; belki kuşlar
daha derin bir uçuşla duyar genişleyen havayı.
Evet, sensiz olmuyordu baharlar. Kimi yıldız
beklemişti senden, onu fark edesin.
Bir dalga yükselmişti geçmişte sana doğru;
ya da açık pencereden bir keman sesiydi
kendini sunmuş. Ödevdi hepsi.
Üstesinden gelebildin mi ama? Bekleyişle
dalgın değil miydin hep, herşey bir gelecek sevgiliden
haber verirmiş gibi? (Onu nereye koyup saklayacaksın,
sana gelip giderken büyük, yabancı düşünceler,
çoğu zaman gecelerken yanında.)
Ama özledinse, türküsünü söyle sevenlerin; övüldüğünden
daha da ölümsüzdür onların duyguları.
Bırakılmışları söyle, o nerdeyse kıskandığın,
doymuşların çok daha ötesinde sevenleri. Başla,
hep yeniden başla hiç erişilmez övgüye;
düşün: Yiğit kendini saklar, yokoluş bile
varlık yoludur ona, en sonuncu doğuştur.
Ama sevenleri içine alır soluğu tükenmiş doğa,
ikinci bir kez daha olamazmış gibi artık

bunu başaracak güç. Gaspara Stampa'yı
düşünüp andın mı yetesiye, öyle ki
sevdiğini yitiren kızın biri o yücelmiş örnek önünde
kendi kendine desin: Ben de onun gibi olabileydim?
Bu en eski acılar içimizde artık
meyve vermesin mi? Sevdiğimizden severek
kopmak, onu titreyerek aşmak çağı değil mi:
Nasıl aşar kirişi ok, o yoğun sıçrayışta birşey olmak için
kendinden öte. Vergi değil çünkü bir yerde kalmak.

Sesler, sesler. Duy yüreğim, şimdiye dek bir ermişlerin
duyduğu gibi. Dev çağırış onları yerden
kaldırıyordu; ama onlar, akıl almaz kişiler,
diz çöküp kaldılar, dinlemeksizin: Buydu
onların duyması. Ama değil, tanrı sesine
dayanmak hiç değil. Esip geleni duy sen,
suskudan oluşmuş aralıksız bildiriyi.
İşte genç ölülerden çağlıyor sana şimdi.
Her girdiğin Napoli, Roma kilisesinde
yavaşça seslenmedi mi sana onların alınyazısı?
Ya da yüce bir yazıt bunu yüklemedi mi omuzlarına,
geçenlerde o levha gibi, Santa Maria Formosa'daki.
Benden istedikleri? Arık devinimini ruhlarının

kimi zaman biraz olsun ağırlaştıran
haksızlık görünüşünü sessizce sileyim.

Tuhaf şey elbette, artık şu yeryüzünde oturmamak,
unutmak bundan böyle daha yeni edinilmiş alışkıları,
insanca geleceğin anlamını verememek
güllere, vaatlerle dolu öbür şeylere;
o sonsuz korkulu ellerde ne idiysek
onu artık olmamak ve öz adını bile
koyup gitmek bir kırılmış oyuncak gibi.
Ne tuhaf, dilekleri dileyememek daha,
bütün olan her ne varsa darmadağın uçuşur
görmek uzayda. Zahmetli şey ölü olmak,
yeni baştan, ağır ağır alışmak öyle zor ki,
biraz olsun bengilik sezer insan zamanla. – Ama yaşayanların
hepsi de yanılır, böyle kesin ayırarak.
Derler ki, çoğu zaman bilemezmiş melek, dirilerin mi,
yoksa ölülerin mi arasından yürüyor. Bengi akıntı
her iki ülkede çocuğunu, yaşlısını
birlikte sürükler, tümünün sesini bastırır.

Hem artık bizi ne yapsın onlar, o erken ölmüşler;

yavaşça yeryüzünden çözülür insan
ana memesinden kesilir gibi. Ama bizler,
o büyük gizlere gereksinenler, yaslarından çoğu zaman
bir mutlu ilerleyiş doğanlar: Onlarsız olabilir miydik biz?
Boşuna mı söylence: Linos için yakınırken bir zamanlar,
ilk musiki çekinerek katı kabuğunu kırmış;
o nerdeyse tanrısal gencin apansız çıktığı
korkmuş uzayda başlamış boşluk ilk kez titremeye,
şimdi bizi coşturup avutan, bize yardımcı olan.

DIE ZWEITE ELEGIE / İKİNCİ AĞIT

DIE ZWEITE ELEGIE

Jeder Engel ist schrecklich. Und dennoch, weh mir,

ansing ich euch, fast tödliche Vögel der Seele,

wissend um euch. Wohin sind die Tage Tobiae,

da der Strahlendsten einer stand an der einfachen Haustür,

zur Reise ein wenig verkleidet und schon nicht mehr furchtbar;

(Jüngling dem Jüngling, wie er neugierig hinaussah).

Träte der Erzengel jetzt, der gefährliche, hinter den Sternen

eines Schrittes nur nieder und herwärts: hochauf

schlagend erschlüg uns das eigene Herz. Wer seid ihr?

Frühe Geglückte, ihr Verwöhnten der Schöpfung,

Höhenzüge, morgenrötliche Grate

aller Erschaffung, Pollen der blühenden Gottheit,

Gelenke des Lichtes, Gänge, Treppen, Throne,

Räume aus Wesen, Schilde aus Wonne, Tumulte

stürmisch entzückten Gefühls und plötzlich, einzeln,

Spiegel: die die entströmte eigene Schönheit

wiederschöpfen zurück in das eigene Antlitz.

Denn wir, wo wir fühlen, verflüchtigen; ach wir

atmen uns aus und dahin; von Holzglut zu Holzglut

geben wir schwächern Geruch. Da sagt uns wohl einer:
ja, du gehst mir ins Blut, dieses Zimmer, der Frühling
füllt sich mit dir… Was hilfts, er kann uns nicht halten,
wir schwinden in ihm und um ihn. Und jene, die schön sind,
o wer hält sie zurück? Unaufhörlich steht Anschein
auf in ihrem Gesicht und geht fort. Wie Tau von dem Frühgras
hebt sich das Unsre von uns, wie die Hitze von einem
heißen Gericht. O Lächeln, wohin? O Aufschaun:
neue, warme, entgehende Welle des Herzens–;
weh mir: wir sinds doch. Schmeckt denn der Weltraum,
in den wir uns lösen, nach uns? Fangen die Engel
wirklich nur Ihriges auf, ihnen Entströmtes,
oder ist manchmal, wie aus Versehen, ein wenig
unseres Wesens dabei? Sind wir in ihre
Züge soviel nur gemischt wie das Vage in die Gesichter
schwangerer Frauen? Sie merken es nicht in dem Wirbel
ihrer Rückkehr zu sich. (Wie sollten sie's merken.)

Liebende könnten, verstünden sie's, in der Nachtluft
wunderlich reden. Denn es scheint, daß uns alles
verheimlicht. Siehe, die Bäume sind; die Häuser,

die wir bewohnen, bestehn noch. Wir nur
ziehen allem vorbei wie ein luftiger Austausch.
Und alles ist einig, uns zu verschweigen, halb als
Schande vielleicht und halb als unsägliche Hoffnung.

Liebende, euch, ihr in einander Genügten,
frag ich nach uns. Ihr greift euch. Habt ihr Beweise?
Seht, mir geschiehts, daß meine Hände einander
inne werden oder daß mein gebrauchtes
Gesicht in ihnen sich schont. Das giebt mir ein wenig
Empfindung. Doch wer wagte darum schon zu sein?
Ihr aber, die ihr im Entzücken des anderen
zunehmt, bis er euch überwältigt
anfleht: nicht mehr; die ihr unter den Händen
euch reichlicher werdet wie Traubenjahre;
die ihr manchmal vergeht, nur weil der andre
ganz überhand nimmt; euch frag ich nach uns. Ich weiß,
ihr berührt euch so selig, weil die Liebkosung verhält,
weil die Stelle nicht schwindet, die ihr, Zärtliche,
zudeckt; weil ihr darunter das reine
Dauern verspürt. So versprecht ihr euch Ewigkeit fast
von der Umarmung. Und doch, wenn ihr der ersten
Blicke Schrecken besteht und die Sehnsucht am Fenster,

und den ersten gemeinsamen Gang, ein Mal durch den Garten:
Liebende, seid ihrs dann noch? Wenn ihr einer dem andern
euch an den Mund hebt und ansetzt: Getränk an Getränk:
o wie entgeht dann der Trinkende seltsam der Handlung.
Erstaunte euch nicht auf attischen Stelen die Vorsicht
menschlicher Geste? war nicht Liebe und Abschied
so leicht auf die Schultern gelegt, als wär es aus anderm
Stoffe gemacht als bei uns? Gedenkt euch der Hände,
wie sie drucklos beruhen, obwohl in den Torsen die Kraft steht.
Diese Beherrschten wußten damit: so weit sind wirs,
dieses ist unser, uns so zu berühren; stärker
stemmen die Götter uns an. Doch dies ist Sache der Götter.
Fänden auch wir ein reines, verhaltenes, schmales
Menschliches, einen unseren Streifen Fruchtlands
zwischen Strom und Gestein. Denn das eigene Herz übersteigt
uns
noch immer wie jene. Und wir können ihm nicht mehr
nachschaun in Bilder, die es besänftigen, noch in
göttliche Körper, in denen es größer sich mäßigt.

İKİNCİ AĞIT

Her melek korkunçtur. Yine de, eyvah,
sizleri şakıyorum, nerdeyse öldürücü kuşları ruhun,
bilerek sizleri. Hani Tobias'ın yaşadığı çağ?
Işıyanlardan biri durmuştu gösterişsiz kapısında evin,
yol için kılık değiştirmiş biraz, korkunçluğu gitmiş bile;
(delikanlı delikanlıya, nasıl öyle bakıyordu merakla).
O korkunç Ulu Melek şimdi yıldızların ardından
bize doğru bir adım yanaşıverse,
yüreğimiz ağzımıza gelirdi. Kimlersiniz?

Erken olmuşlar, evrenin doymuşları, siz,
o yüksek sıradağlar, tankızılı dorukları bütün
yaratılışın, – serpilen tanrılığın çiçek tozları,
ışığın eklemleri, geçitler, merdivenler ve tahtlar,
özden uzaylar, sevinçten kalkan'lar, siz, fırtınayla esrimiş
duygunun kaynaşmaları ve ansızın, tek tek,
aynalar: Taşıp akmış öz güzelliğini
yine kendi yüzüne toplayıp alan.

Çünkü bizler duydukça azalıyoruz; bizler
geçiyoruz verdiğimiz solukla; közden köze

hafifliyor kokumuz. Belki biri çıkıp diyecek: Evet,
içimde kan oluyorsun, bu oda ve bahar seninle
doluyor… Neye yarar, bizi tutamaz o da;
onun içinde, onun çevresinde eksiliriz. Ya onlar, güzeller,
onları kim tutabilir? Yüzlerinde o görünüş
aralıksız belirip siliniyor. Bizim olan gidiyor bizden
sabah çimeninde çiy gibi, ısısı gibi
ısıtılmış bir yemeğin. Nereye, ey gülümseyiş? Ey bakış:
Yeni, sıcak, tutulmaz dalgası yüreğin;–
yazık: İşte buyuz biz. Dağılıp eridiğimiz evren
boşluğunda kalır mı ardımızdan bizim tadımız?
Yalnız kendilerinden taşmış olanı mı toplar melekler,
yoksa bizim özümüzden de bir şeyler bulunur mu yanlışlıkla
arada? Biz gebe kadınların yüzlerinde görülen
o belli belirsiz şey gibi mi karışmışız
çizgilerine onların? Kendilerine geri dönüşün burgacında
bunu duymazlar bile. (Nasıl duyarlardı ki.)

Sevenlerin elinden gelirdi, anlasalar, şaşılacak bir konuşma
gece yelinde. Öyle görünüyor çünkü, her şey gizlemekte
bizi. Bak, ağaçlar sürüp giden, oturduğumuz evler
duruyor daha. Yalnız biz

hepsinin yanından geçiyoruz bir soluk gibi.
Sözbirliği etmişler bizi söylemememeye, belki biraz
utanarak, anlatılmaz umut bağlayarak biraz da.

Sevenler, siz birbirine yetenler, sizden soruyorum
bizleri. Birbirinizi kavrıyorsunuz. Kanıtlarınız var mı?
Bakın, ne oluyor bana, bir elim öbürünün
farkına varıyor, ya da yıpranmış yüzüm
onların arasında saklıyor kendisini. Duyuş veriyor
bana bu azıcık. Ama tek bu yüzden varolabilen kimdir?
Sizler, karşıdakinin coşkusuyla artanlar,
ta ki o kendinden geçerek yakarır:
Yeter artık–; siz ellerin altında
bağ yılları gibi olgunlaşanlar, kimi kez
yokolup gidenler, tek öbürü bütün bütün
ağır bastığı için: Sizden soruyorum bizleri.
Biliyorum, mutluluktur sizin dokunuşunuz, çünkü okşayış
saklar, çünkü sizin, sevgililer, örttüğünüz
yer geçmez, çünkü onun altında sezersiniz
o katıksız süreyi. Neredeyse bengilik
umarsınız kucaklaşmadan. Ama ilk bakışın
korkusunu aşınca, pencerede özleyişi,
birlikte ilk yürüyüşü bahçede, bir kez:

Sevenler, daha öyle misiniz? Biriniz öbürünün
ağzına yükselip yapıştığında–; içkiye içki:
Ah nasıl tuhaftır eylemden kopuşu içenin o an.

Şaşırtmadı mı sizi Attika sin taşlarında insan tavırlarının
sakınganlığı? Sevgi ve ayrılış nasıl hafifçe konmuştu
omuzlarına, başka bir hamurdan yoğrulmuşlardı
sanki. Düşünün o elleri, nasıl öyle ağırlıksız
durur, oysa güç doludur daha gövdeler.
Şuydu onların bildiği, o kendini yenmişlerin: Vardık buraya,
bizim olan işte bu, işte böyle dokunmak birbirimize;
tanrılar daha zorlu kavrıyor bizleri. Ama o tanrıların bileceği iş.

Bizim de olaydı gösterişsiz ve arık
bir insanca yerimiz, bir ekili toprağımız, kayalarla
ırmağın arasına sıkışmış. Aşıyor bizi de kendi
yüreğimiz çünkü, onlarda olduğu gibi. Ama biz
yatıştırıcı imgeler içinde ardından bakamıyoruz,
tanrısal gövdeler içinde, onu daha da ölçülü kılacak.

DIE DRITTE ELEGIE / ÜÇÜNCÜ AĞIT

DIE DRITTE ELEGIE

Eines ist, die Geliebte zu singen. Ein anderes, wehe,
jenen verborgenen schuldigen Fluß-Gott des Bluts.
Den sie von weitem erkennt, ihren Jüngling, was weiß er
selbst von dem Herren der Lust, der aus dem Einsamen oft,
ehe das Mädchen noch linderte, oft auch als wäre sie nicht,
ach, von welchem Unkenntlichen triefend, das Gotthaupt
aufhob, aufrufend die Nacht zu unendlichem Aufruhr.
O des Blutes Neptun, o sein furchtbarer Dreizack.
O der dunkele Wind seiner Brust aus gewundener Muschel.
Horch, wie die Nacht sich muldet und höhlt. Ihr Sterne,
stammt nicht von euch des Liebenden Lust zu dem Antlitz
seiner Geliebten? Hat er die innige Einsicht
in ihr reines Gesicht nicht aus dem reinen Gestirn?

Du nicht hast ihm, wehe, nicht seine Mutter
hat ihm die Bogen der Braun so zur Erwartung gespannt.
Nicht an dir, ihn fühlendes Mädchen, an dir nicht
bog seine Lippe sich zum fruchtbarern Ausdruck.
Meinst du wirklich, ihn hätte dein leichter Auftritt
also erschüttert, du, die wandelt wie Frühwind?
Zwar du erschrakst ihm das Herz; doch ältere Schrecken

stürzten in ihn bei dem berührenden Anstoß.

Ruf ihn … du rufst ihn nicht ganz aus dunkelem Umgang.

Freilich, er will, er entspringt; erleichtert gewöhnt er

sich in dein heimliches Herz und nimmt und beginnt sich.

Aber begann er sich je?

Mutter, du machtest ihn klein, du warsts, die ihn anfing;

dir war er neu, du beugtest über die neuen

Augen die freundliche Welt und wehrtest der fremden.

Wo, ach, hin sind die Jahre, da du ihm einfach

mit der schlanken Gestalt wallendes Chaos vertratst?

Vieles verbargst du ihm so; das nächtlich-verdächtigte Zimmer

machtest du harmlos, aus deinem Herzen voll Zuflucht

mischtest du menschlichern Raum seinem Nacht-Raum hinzu.

Nicht in die Finsternis, nein, in dein näheres Dasein

hast du das Nachtlicht gestellt, und es schien wie aus

Freundschaft.

Nirgends ein Knistern, das du nicht lächelnd erklärtest,

so als wüßtest du längst, wann sich die Diele benimmt…

Und er horchte und linderte sich. So vieles vermochte

zärtlich dein Aufstehn; hinter den Schrank trat

hoch im Mantel sein Schicksal, und in die Falten des Vorhangs

paßte, die leicht sich verschob, seine unruhige Zukunft.

Und er selbst, wie er lag, der Erleichterte, unter
schläfernden Lidern deiner leichten Gestaltung
Süße lösend in den gekosteten Vorschlaf :
schien ein Gehüteter... Aber innen: wer wehrte,
hinderte innen in ihm die Fluten der Herkunft?
Ach, da war keine Vorsicht im Schlafenden; schlafend,
aber träumend, aber in Fiebern: wie er sich ein-ließ.
Er, der Neue, Scheuende, wie er verstrickt war,
mit des innern Geschehns weiterschlagenden Ranken
schon zu Mustern verschlungen, zu würgendem Wachstum,
zu tierhaft
jagenden Formen. Wie er sich hingab –. Liebte.
Liebte sein Inneres, seines Inneren Wildnis,
diesen Urwald in ihm, auf dessen stummem Gestürztsein
lichtgrün sein Herz stand. Liebte. Verließ es, ging die
eigenen Wurzeln hinaus in gewaltigen Ursprung,
wo seine kleine Geburt schon überlebt war. Liebend
stieg er hinab in das ältere Blut, in die Schluchten,
wo das Furchtbare lag, noch satt von den Vätern. Und jedes
Schreckliche kannte ihn, blinzelte, war wie verständigt.
Ja, das Entsetzliche lächelte... Selten

hast du so zärtlich gelächelt, Mutter. Wie sollte
er es nicht lieben, da es ihm lächelte. Vor dir
hat er’s geliebt, denn, da du ihn trugst schon,
war es im Wasser gelöst, das den Keimenden leicht macht.

Siehe, wir lieben nicht, wie die Blumen, aus einem
einzigen Jahr; uns steigt, wo wir lieben,
unvordenklicher Saft in die Arme. O Mädchen,
dies: daß wir liebten in uns, nicht Eines, ein Künftiges, sondern
das zahllos Brauende; nicht ein einzelnes Kind,
sondern die Väter, die wie Trümmer Gebirgs
uns im Grunde beruhn; sondern das trockene Flußbett
einstiger Mütter; sondern die ganze
lautlose Landschaft unter dem wolkigen oder
reinen Verhängnis; dies kam dir, Mädchen, zuvor.

Und du selber, was weißt du–, du locktest
Vorzeit empor in dem Liebenden. Welche Gefühle
wühlten herauf aus entwandelten Wesen. Welche
Frauen haßten dich da. Was für finstere Männer
regtest du auf im Geäder des Jünglings? Tote
Kinder wollten zu dir… O leise, leise,

tu ein liebes vor ihm, ein verläßliches Tagwerk, – führ ihn nah an den Garten heran, gieb ihm der Nächte Übergewicht .....

Verhalt ihn .....

ÜÇÜNCÜ AĞIT

Biri var, sevgiliyi söylemek. Öbürü eyvah,
o saklı, o suçlu ırmak tanrısını kanın.
Genç kız, senin uzaklardan seçtiğin delikanlı, o kendisi
ne bilir isteğin efendisini, çok zaman yalnızlığı içinde
sen daha dindirmeden ya da hiç yokmuşun gibi,
ah hangi bilinmezlikle damlayarak o tanrı başını
kaldıran, sonsuz bir ayaklanmaya çağırıp geceyi.
Ey kanın Neptün'ü, korkunç üç çatalıyla.
Ey sarmal midyeden yapılmış göğsünün karanlık yeli.
Kulak ver, gece nasıl çukurlaşıp oyuluyor. Siz, yıldızlar,
sizlerden doğmuyor mu sevenin isteği sevdiğinin yüzüne?
İçten içe kavrayışı arık yüzünü onun
bir arık yıldızdan değil mi?

Sen germedin, yazık, ne de anası gerdi
kaşlarının yayını böyle bekleyiş dolu.
Seninle değil, onu duyan kız, seninle değil
dudağının kıvrılışı daha verimli anlatıma.
Sanır mısın gerçekten, senin tüy gibi hafif ortaya çıkışındır
onu böylesine sarsan, sen ki sabah yeli gibi gelirsin?
Gerçi onun yüreğini oynattın; ama içinde boşanan

daha eski korkulardı hafif dokunuşunla senin.
Çağır onu… Gene bütün bütün çağıramazsın karanlık
çevresinden. İstemesine ister, kopup gelir, rahatlayıp alışır
senin saklı yüreğine, alır ve başlar kendini.
Ama hiç başladı mı kendini?
Sendin onu küçük yapan, ey ana, sendin onu başlayan;
senin için yeniydi o, yeni gözleri üstüne
iyi dünyayı eğdin, savdın yabancısını.
Ah nerede o yıllar, sen, daha fidan gibi,
kaynayan kaos’un yerini tutardın onun gözünde?
Çok şey sakladın ondan; geceleyin kuşku veren odayı
zararsız kıldın; sığınaklar dolu yüreğinden biraz
insanca uzay kattın gece uzayına odanın.
Zifiri karanlığa değil, hayır, daha yakın varlığına koyardın
gece lambasını, o da sanki dostluğundan ışırdı.
Tek çıtırtı olmazdı ki ona gülümseyerek açıklayamayazsın;
çoktan bilir gibiydin, sofanın ne zaman canlandığını.
Kulak kabartırdı o, yatışırdı. Öylesine güçlüydü
sevgi dolu kalkışın; koca mantosu içinde alınyazısı
dolabın ardına saklanırdı, tedirgin geleceği sığardı
hafifçe yer değiştiren kıvrımları arasına perdenin.

Kendisi rahatlamış yatardı böyle, akıtıp
gözkapakları altında o tatlılığı ön uykusuna,
senin biçimlendirdiğini oyun gibi–;
korunmuş görünürdü... Ama içinde: Kim savar,
kim tutardı içinde aslının ırmaklarını?
Ah sakıntı yoktu uyuyan için; uyurken,
ama düş görürken, ama hummada: Nasıl bırakırdı kendini.
Daha yeni, daha ürkek, nasıl yakalanırdı içindeki oluşun
çepeçevre boy veren sarmaşıklarına dolanıp,
örnekler olurdu, boğazlayıcı üreyiş, kovalayan
hayvansı biçimler. Nasıl verirdi kendini –. Severdi.
Kendi içini severdi, içindeki yabanlığı, eldeğmemiş ormanı,–
ve dilsiz çökmüşlüğü üzerinde ormanın, yüreği dururdu
ışık yeşili. Evet, sevdi. Bırakıp yürüdü
kendi kökleri boyunca zorlu başlangıcına,
çoktan yaşanmıştı orada küçücük doğuşu. Daha eski
kana indi severek, dar boğazlara, Korkunç'un
oturduğu, ataları yemiş, daha karnı tok.
Her Ürkünç tanıdı onu, göz kırptı, haberli gibiydi.
Evet, gülümsedi Ürkünç... Azdır senin
öyle gülümsediğin, ana. Nasıl sevmezdi artık,
ona gülümsemişti ya. Senden de önce

sevmişti onu, çünkü sen daha karnında taşırken,

tohumu çimlendiren özsuyun içindeydi.

Bak, biz çiçekler gibi tek bir yılın uzayından

sevmiyoruz; biz severken öncesi düşünülmez

özsu yükseliyor kollarımıza. Ey kızlar,

işte bu: İçimizde seviyoruz biz. Geleceği, bir tek

çocuğu değil, mayalamakta olanı sayısız;

babaları seviyoruz, yıkılmış dağlar gibi

derinimizde yatan; bir zamanki anaların

kuru dere yatağını –; ses vermez ülkeyi bütün,

o apaçık ya da bulut bulut yazgı

altında–: İşte bu, genç kız, senden öncesi.

Sen kendin, ne bilirsin, hangi uzak çağları

dirilttiğini sevenin içinde. Başkalaşmış varlıklardan

hangi duygular yol bulup yükseldi. Ne kadınlar kin duydu sana.

Bilmezsin, ne karanlık adamlar uyandırdın

damarlarında onun. Sana gelmek istedi

ölü çocuklar… Yavaşça, ah yavaşça,

sevgi dolu bir iş yap, güvenilir, gündelik bir iş, onun önünde, –

al onu, bahçelerin oraya götür, gecelerin o büyük

ağırlığını ver ona…

Alıkoy onu…

DIE VIERTE ELEGIE / DÖRDÜNCÜ AĞIT

DIE VIERTE ELEGIE

O Bäume Lebens, o wann winterlich?
Wir sind nicht einig. Sind nicht wie die Zug–
vögel verständigt. Überholt und spät,
so drängen wir uns plötzlich Winden auf
und fallen ein auf teilnahmslosen Teich.
Blühn und verdorrn ist uns zugleich bewußt.
Und irgendwo gehen Löwen noch und wissen,
solang sie herrlich sind, von keiner Ohnmacht.

Uns aber, wo wir Eines meinen, ganz,
ist schon des andern Aufwand fühlbar. Feindschaft
ist uns das Nächste. Treten Liebende
nicht immerfort an Ränder, eins im andern,
die sich versprachen Weite, Jagd und Heimat.
Da wird für eines Augenblickes Zeichnung
ein Grund von Gegenteil bereitet, mühsam,
daß wir sie sähen; denn man ist sehr deutlich
mit uns. Wir kennen den Kontur
des Fühlens nicht: nur, was ihn formt von außen.
Wer saß nicht bang vor seines Herzens Vorhang?
Der schlug sich auf: die Szenerie war Abschied.

Leicht zu verstehen. Der bekannte Garten,
und schwankte leise: dann erst kam der Tänzer.
Nicht der. Genug! Und wenn er auch so leicht tut,
er ist verkleidet und er wird ein Bürger
und geht durch seine Küche in die Wohnung.
Ich will nicht diese halbgefüllten Masken,
lieber die Puppe. Die ist voll. Ich will
den Balg aushalten und den Draht und ihr
Gesicht aus Aussehn. Hier. Ich bin davor.
Wenn auch die Lampen ausgehn, wenn mir auch
gesagt wird: Nichts mehr –, wenn auch von der Bühne
das Leere herkommt mit dem grauen Luftzug,
wenn auch von meinen stillen Vorfahrn keiner
mehr mit mir dasitzt, keine Frau, sogar
der Knabe nicht mehr mit dem braunen Schielaug:
Ich bleibe dennoch. Es giebt immer Zuschaun.

Hab ich nicht recht? Du, der um mich so bitter
das Leben schmeckte, meines kostend, Vater,
den ersten trüben Aufguß meines Müssens,
da ich heranwuchs, immer wieder kostend
und, mit dem Nachgeschmack so fremder Zukunft
beschäftigt, prüftest mein beschlagnes Aufschaun,

der du, mein Vater, seit du tot bist, oft
in meiner Hoffnung, innen in mir, Angst hast,
und Gleichmut, wie ihn Tote haben, Reiche
von Gleichmut, aufgiebst für mein bißchen Schicksal,
hab ich nicht recht? Und ihr, hab ich nicht recht,
die ihr mich liebtet für den kleinen Anfang
Liebe zu euch, von dem ich immer abkam,
weil mir der Raum in eurem Angesicht,
da ich ihn liebte, überging in Weltraum,
in dem ihr nicht mehr wart ...: wenn mir zumut ist,
zu warten vor der Puppenbühne, nein,
so völlig hinzuschaun, daß, um mein Schauen
am Ende aufzuwiegen, dort als Spieler
ein Engel hinmuß, der die Bälge hochreißt.
Engel und Puppe: dann ist endlich Schauspiel.
Dann kommt zusammen, was wir immerfort
entzwein, indem wir da sind. Dann entsteht
aus unsern Jahreszeiten erst der Umkreis
des ganzen Wandelns. Über uns hinüber
spielt dann der Engel. Sieh, die Sterbenden,
sollten sie nicht vermuten, wie voll Vorwand
das alles ist, was wir hier leisten. Alles
ist nicht es selbst. O Stunden in der Kindheit,

da hinter den Figuren mehr als nur
Vergangnes war und vor uns nicht die Zukunft.
Wir wuchsen freilich und wir drängten manchmal,
bald groß zu werden, denen halb zulieb,
die andres nicht mehr hatten, als das Großsein.
Und waren doch, in unserem Alleingehn,
mit Dauerndem vergnügt und standen da
im Zwischenraume zwischen Welt und Spielzeug,
an einer Stelle, die seit Anbeginn
gegründet war für einen reinen Vorgang.

Wer zeigt ein Kind, so wie es steht? Wer stellt
es ins Gestirn und giebt das Maß des Abstands
ihm in die Hand? Wer macht den Kindertod
aus grauem Brot, das hart wird, oder lässt
ihn drin im runden Mund, so wie den Gröps
von einem schönen Apfel? ….. Mörder sind
leicht einzusehen. Aber dies: den Tod,
den ganzen Tod, noch vor dem Leben so
sanft zu enthalten und nicht bös zu sein,
ist unbeschreiblich.

DÖRDÜNCÜ AĞIT

Ey yaşamın ağaçları, ey ne zaman kışlık?
Uzlaşmış değiliz. Haberli değiliz
biz göçmen kuşlar gibi. İş işten geçince,
apansız yellerin önüne katılıp
konuyoruz aldırmaz gölün üstüne.
Aynı anda biliyoruz çiçeklenmeyi ve solmayı.
Bir yerlerde aslanlar dolaşıyor daha, bilmeden,
aslan oldukları süre, güçsüzlük nedir.

Ama biz, bir şey düşünürken bile, tek bir şey,
duyuyoruz öbürünün ağırlığını. Düşmanlık
bize en yakın olan. Sevenler aralıksız
çıkmaz mı çevreye, biri öbürünün içinde,
onlar ki ufuk, av ve yurt umardı birbirinden.
Bir tek ânın çizimi için orada önce
karşıt bir alt yüzey boyanır zorlukla,
görebilelim diye; çünkü bizlere pek açık anlatılıp
gösterilir. Bilmeyiz duyuşun sınırlarını içerden:
Yalnızca onu dıştan biçimlendiren şeyi.
Yüreğinin perdesi önünde kim korkuyla oturmamıştır?
Ve açıldı: Ayrılış sahnesiydi. Anlaşılması

kolay. O bilinen bahçe, hafif sallanıyordu:
O zaman çıktı sahneye dans eden.
Bu değil. Yeter! Oynarcasına yapsa bile,
kılık değiştirmiştir, herkes gibi olacaktır,
mutfağından geçecektir evine girmek için.
Hayır, bu kof maskeleri istemiyorum;
kukla olsun daha iyi. Doludur o. Katlanırım
içi saman gövdesine, iplerine, görünüşten
yüzüne. İşte. Önündeyim.
Varsın ışıklar sönsün ve bana desinler:
Oyun bu kadar–, varsın kül rengi havayla
boşluk esip gelsin yalnız sahneden,
sessiz atalarımdan hiçbiri, hiçbir kadın
benimle oturmasın, o koyu şaşı gözlü
oğlan çocuk bile olmasın yanımda:
Gene de kalacağım. Her zaman seyir vardır.

Hakkım yok mu? Sen ki benim uğruma yaşamı,
benimkini, öylesine acı tatmıştın, baba,
ilk bulanık demini yudumlayıp zorlanışımın
ve hep yeniden tadarak, ben büyüdükçe,
bir yabancı geleceğin ağızda bıraktığı buruklukla dolu,

benim çok bilmiş bakışımı sorgulardın,–
babam, sen ki öleli beri, çok zaman
umudumun içinde, benim içimde korkuyorsun,
ölülerin ülkeler dolusu erincini
veriyorsun bir parça alınyazım uğruna,
hakkım yok mu? Ya sizler, beni sevmiş olanlar,
o küçücük sevgi başlangıcı için, sizlere
karşı duyduğum, ama durmadan koptuğum,
çünkü ben severken yüzlerinizdeki uzay
evrenler uzayına karışıp giderdi ve siz
orada yoktunuz… İşte böyle duyduğumda kendimi,
kukla sahnesi önünde beklemek için, hayır,
hepten bakmak için, öyle ki benim bakışıma karşılık
bir melek inmeli sahneye, gövdeleri yukarıya kaldıran.
Melekle kukla: Asıl seyir işte o zaman.
O zaman bir araya gelecek varoldukça
aralıksız böldüğümüz. Anca o zaman doğacak
bizim mevsimlerimizden o büyük yaşamın
çemberi. Üstümüzde oynayacak o zaman melek.
Nasıl sezmezdi son nefeslerini verenler,
kaçamaklarla dolu olduğunu burada
bütün yaptıklarımızın. Hiçbir şey
kendisi değil. Ey çocukluk saatleri,

figürlerin arkasında geçmişimiz yoktu yalnız,
gelecek değildi yalnız önümüzde olan.
Büyümesine büyüdük; zorladık kimi zaman kendimizi
büyümeye, biraz da onların,
büyümüşlükten başka şeyi olmayanların hatırı için.
Ama kendi başımıza gittiğimiz zamanlar
sevinip oyalanırdık kalıcı olanla,
evren ve oyuncak arasındaki uzayda dururduk,
başlangıçlardan beri arık bir olay
için kurulmuş yerde.

Bir çocuğu gösteren kim öyle durduğunca? Kim
onu yıldıza koyar, uzaklığın ölçüsünü verirß
eline? Kim yapar çocuk ölümünü o katılaşmış,
kül rengi ekmekten, – yuvarlak ağızda
bırakır ya da, çekirdekliği gibi
güzel bir elmanın?... Kolayca anlaşılır
öldürenler. Ama bu: Ölümü, tüm ölümü
daha yaşamdan da önce böylesine usulcacık
içinde bulundurmak ve kızgın olmamak
anlatılmaz şeydir.

DIE FÜNFTE ELEGIE / BEŞİNCİ AĞIT

DIE FÜNFTE ELEGIE

Frau Hertha Koenig zugeeignet

Wer aber sind sie, sag mir, die Fahrenden, diese ein wenig
Flüchtigern noch als wir selbst, die dringend von früh an
wringt ein wem, wem zu Liebe
niemals zufriedener Wille? Sondern er wringt sie,
biegt sie, schlingt sie und schwingt sie,
wirft sie und fängt sie zurück; wie aus geölter,
glatterer Luft kommen sie nieder
auf dem verzehrten, von ihrem ewigen
Aufsprung dünneren Teppich, diesem verlorenen
Teppich im Weltall.
Aufgelegt wie ein Pflaster, als hätte der Vorstadt
Himmel der Erde dort wehe getan.
Und kaum dort,
aufrecht, da und gezeigt: des Dastehns
großer Anfangsbuchstab…, schon auch, die stärksten
Männer, rollt sie wieder, zum Scherz, der immer
kommende Griff, wie August der Starke bei Tisch
einen zinnenen Teller.

Ach und um diese
Mitte, die Rose des Zuschauns:
blüht und entblättert. Um diesen
Stampfer, den Stempel, den von dem eignen
blühenden Staub getroffnen, zur Scheinfrucht
wieder der Unlust befruchteten, ihrer
niemals bewußten, glänzend mit dünnster
Oberfläche leicht scheinlächelnden Unlust.

Da: der welke, faltige Stemmer,
der alte, der nur noch trommelt,
eingegangen in seiner gewaltigen Haut, als hätte sie früher
zwei Männer enthalten, und einer
läge nun schon auf dem Kirchhof, und er überlebte den andern,
taub und manchmal ein wenig
wirr, in der verwitweten Haut.

Aber der junge, der Mann, als wär er der Sohn eines Nackens
und einer Nonne: prall und strammig erfüllt
mit Muskeln und Einfalt.

Oh ihr,
die ein Leid, das noch klein war,
einst als Spielzeug bekam, in einer seiner
langen Genesungen…

Du, der mit dem Aufschlag,
wie nur Früchte ihn kennen, unreif,
täglich hundertmal abfällt vom Baum der gemeinsam
erbauten Bewegung (der, rascher als Wasser, in wenig
Minuten Lenz, Sommer und Herbst hat) –
abfält und anprallt ans Grab:
manchmal, in halber Pause, will dir ein liebes
Antlitz entstehn hinüber zu deiner selten
zärtlichen Mutter; doch an deinen Körper verliert sich,
der es flächig verbraucht, das schüchtern
kaum versuchte Gesicht… Und wieder
klatscht der Mann in die Hand zu dem Ansprung, und eh dir
jemals ein Schmerz deutlicher wird in der Nähe des immer
trabenden Herzens, kommt das Brennen der Fußsohln
ihm, seinem Ursprung, zuvor mit ein paar dir
rasch in die Augen gejagten leiblichen Tränen.
Und dennoch, blindlings,

das Lächeln.....

Engel! o nimms, pflücks, das kleinblütige Heilkraut.

Schaff eine Vase, verwahrs! Stells unter jene, uns noch nicht

offenen Freuden; in lieblicher Urne

rühms mit blumiger schwungiger Aufschrift:

“Subrisio Saltat.”

Du dann, Liebliche,

du, von den reizendsten Freuden

stumm Übersprungne. Vielleicht sind

deine Fransen glücklich für dich –,

oder über den jungen

prallen Brüsten die grüne metallene Seide

fühlt sich unendlich verwöhnt und entbehrt nichts.

Du,

immerfort anders auf alle des Gleichgewichts schwankende

Waagen

hingelegte Marktfrucht des Gleichmuts,

öffentlich unter den Schultern.

Wo, o wo ist der Ort – ich trag ihn im Herzen –,

wo sie noch lange nicht konnten, noch von einander

abfieln, wie sich bespringende, nicht recht
paarige Tiere;–
wo die Gewichte noch schwer sind;
wo noch von ihren vergeblich
wirbelnden Stäben die Teller
torkeln…

Und plötzlich in diesem mühsamen Nirgends, plötzlich
die unsägliche Stelle, wo sich das reine Zuwenig
unbegreiflich verwandelt–, umspringt
in jenes leere Zuviel.
Wo die vielstellige Rechnung
zahlenlos aufgeht.

Plätze, o Platz in Paris, unendlicher Schauplatz,
wo die Modistin, Madame Lamort,
die ruhlosen Wege der Erde, endlose Bänder,
schlingt und windet und neue aus ihnen
Schleifen erfindet, Rüschen, Blumen, Kokarden, künstliche
Früchte, alle
unwahr gefärbt, für die billigen
Winterhüte des Schicksals.
……….

Engel!: Es wäre ein Platz, den wir nicht wissen, und dorten,
auf unsäglichem Teppich, zeigten die Liebenden, dies hier
bis zum Können nie bringen, ihre kühnen
hohen Figuren des Herzschwungs,
ihre Türme aus Lust, ihre
längst, wo Boden nie war, nur an einander
lehnenden Leitern, bebend, – und könntens,
vor den Zuschauern rings, unzähligen lautlosen Toten:
Würfen die dann ihre letzten, immer ersparten,
immer verborgenen, die wir nicht kennen, ewig
gültigen Münzen des Glücks vor das endlich
wahrhaft lächelnde Paar auf gestilltem
Teppich?

BEŞİNCİ AĞIT

Bayan Hertha Koenig’e armağan

Ya onlar kim, söyle bana, o gezginler, bizden azıcık daha
geçici olanlar, küçük yaştan beri soluk aldırmaksızın
bilmem kime, kime yaranmak için burduğu
hiç doymayan bir istemin? Tersine, onları burar,
büker, kıvırır, savurur onları,
atar ve yakalar gerisin geri;
sanki yağlanmış ve kaypak havadan inerler,
sonu gelmez sıçrayışlarıyla yıpranıp incelen
halının, o evrende
yitik halının üstüne.
Yakı örneği serilmiş, sanki dışmahalle göğü
canını acıtmış orada yeryüzünün.
Ve daha varır varmaz,
şöyle bir durup gösterir göstermez: Dinelişin
büyük baş harfini…, hemen başlamıştır bile
hiç geri kalmayan pençe en güçlü adamları
şakacıktan yuvarlamaya, Güçlü August’un sofrada
kalay tabakları bükmesi gibi.

Orta yerde işte bu,

çevresindeyse o seyrediş gülü:
Çiçek açar, yaprak döker çevresinde
çığırtkanın, yumurtalığın, o kendi çiçek tozuyla
kendisi döllenen, bıkkınlığın yalancı
meyvesini vermek için, farkına hiç
varmadığı–, kolayca dışı gülen bıkkınlığın
ipince kabuğuyla pırıl pırıl.

İşte o da içi geçmiş, buruş buruş olmuş Omuzlayıcı,
kocamış, yalnız davul çalmaya yarıyor artık,
bol gelen derisinin içine önceleri
iki adam sığarmış sanki, birisi çoktan
gömütü boylamış, buysa yaşıyor daha,
sağır, kimi zaman da azıcık
şaşkın, dul kalmış derisinin içinde.

Ama delikanlı, erkek, sanki bir enseyle bir rahibenin
oğlu: Gergin, kaslarla dolu tıkış tıkış,
saflıkla.

Ey sizler,
bir acının daha çocukluğunda,
uzun sayrılık sonrası dönemlerinden birinde oyuncak

diye aldıkları…

Sen, yalnız meyvelerin
bildiği düşüşle, ham meyvelerin,
günde yüz kez koparsın birlikte kurduğunuz
devinim ağacından (o, sudan daha çabuk, birkaç
dakika içinde bahar, yaz ve güz yaşar)–
düşersin ve çarparsın gömüte:
Kimi zaman ara verdiğinde biraz,
tatlı bir yüz oluşmak ister, sevgisini
çokluk esirgemiş annene doğru; ama öyle ürkek,
varla yok arası denediğin yüzün dağılıp yiter
gövdende, onu tüketen yüzey yüzey… Yeni baştan
el çırpar adam, sıçrayış başlar ve sen
çarpıntılı yüreğinin yakınında o acıyı
duyamadan, tabanlarının yanışı daha da
önce davranır, çabucak
gözlerine yolladığı birkaç damla gözyaşıyla.
Yine de, körcesine,
o gülümseyiş…
Ey melek! Al onu kopar, o küçücük çiçekli, şifalı otu.
Bir vazo yap, sakla onu! Bizlere şimdilik açık olmayan
öbür sevinçlerin arasına koy; vazonun üstüne yaz,

çiçek çiçek, süslü bir yazıyla öv:
“Subrisio Saltat.”

Ya sen, güzelim, ya sen,
dilsiz atlayıp geçtiği
en çekici sevinçlerin. Belki senin yerine
püsküllerin mutludur–,
belki de gergin, diri
göğüslerin üzerinde yeşil, madensi ipek
sonsuzcasına şımarmış duyuyordur kendini,
hiçbir eksiği yoktur.
Sen sallanan terazileri üstüne dengenin hep
başka türlü konmuş,
pazara sunulmuş meyvesi duymazlığın,
omuzlar altında, herkese karşı.

Nerede, ah nerede o yer –onu yüreğimde saklayacağım–,
başarmaktan çok, çok uzak oldukları, birbirlerinden
daha koptukları, çiftleşen, dengini bulmamış
hayvanlar gibi;
ağırlığın daha bir ağır olduğu;
boşuna savrulan değnekleri ucundan
tabakların daha kayıp

düştüğü…

Ve sonra, apansız, bu zahmetli hiçbiryerdelik içinde, apansız

o anlatılmaz yer, arık azlığın

akıl almazcasına dönüştüğü –, sıçradığı

içi boş fazlalığa.

Çok haneli hesabın

sayısız bittiği.

Alanlar, ey Paris'teki alan, sonsuz seyir yeri,

moda yaratıcısı Madame Lamort'un o dirlik

nedir bilmeyen yeryüzü yollarını, o ucu olmayan

şeritleri kıvırdığı, büktüğü, onlardan yepyeni fiyongalar

çıkardığı, kırmalar, çiçekler, kokart'lar, yapma yemişler,

hepsi de

gerçek dışı boyanmış,– ucuz kış şapkaları

için yazgının.

………..

Bir yer olmalıydı bizim bilmediğimiz, ey melek! Orada,

anlatılmaz halı üzerinde göstermeliydi sevenler,

burada ustalığa hiç erişemeyenler

o korkusuz, yüce hünerlerini yürek coşkunluğunun,

istek kulelerini, o uzun zamandır

altında yer olmadığı için yalnız birbirine dayanan

merdivenlerini göstermeliydi sarsılarak–, başarsalardı bunu,

çepeçevre toplanan seyircilerin, sesi çıkmaz ölülerin önünde:

O zaman atar mıydı seyirciler o sonuncu, o hep biriktirilmiş,

hep saklanmış, bizim hiç bilmediğimiz,

mutluluğun sonsuza dek geçer akçelerini atar mıydı, en sonunda

gerçekten gülümseyen çiftin önüne, dinmiş halı

üzerindeki?

DIE SECHSTE ELEGIE / ALTINCI AĞIT

DIE SECHSTE ELEGIE

Feigenbaum, seit wie lange schon ists mir bedeutend,
wie du die Blüte beinah ganz überschlägst
und hinein in die zeitig entschlossene Frucht,
ungerühmt, drängst dein reines Geheimnis.
Wie der Fontäne Rohr treibt dein gebognes Gezweig
abwärts den Saft und hinan: und er springt aus dem Schlaf,
fast nicht erwachend, ins Glück seiner süßesten Leistung.
Sieh: wie der Gott in den Schwan.
….. Wir aber verweilen,
ach, uns rühmt es zu blühn, und ins verspätete Innre
unserer endlichen Frucht gehen wir verraten hinein.
Wenigen steigt so stark der Andrang des Handelns,
daß sie schon anstehn und glühn in der Fülle des Herzens,
wenn die Verführung zum Blühn wie gelinderte Nachluft
ihnen die Jugend des Munds, ihnen die Lider berührt:
Helden vielleicht und den frühe Hinüberbestimmten,
denen der gärtnernde Tod anders die Adern verbiegt.
Diese stürzen dahin: dem eigenen Lächeln
sind sie voran, wie das Rossegespann in den milden
muldigen Bildern von Karnak dem siegenden König.

Wunderlich nah ist der Held doch den jugendlich Toten. Dauern
ficht ihn nicht an. Sein Aufgang ist Dasein; beständig
nimmt er sich fort und tritt ins veränderte Sternbild
seiner steten Gefahr. Dort fänden ihn wenige. Aber,
das uns finster verschweigt, das plötzlich begeisterte Schicksal
singt ihn hinein in den Sturm seiner aufrauschenden Welt.
Hör ich doch keinen wie ihn. Auf einmal durchgeht mich
mit der strömenden Luft sein verdunkelter Ton.

Dann, wie verbärg ich mich gern vor der Sehnsucht: O wär ich,
wär ich ein Knabe und dürft es noch werden und säße
in die künftigen Arme gestützt und läse von Simson,
wie seine Mutter erst nichts und dann alles gebar.

War er nicht Held schon in dir, o Mutter, begann nicht
dort schon, in dir, seine herrische Auswahl?
Tausende brauten im Schooß und wollten er sein,
aber sieh: er ergriff und ließ aus, wählte und konnte.
Und wenn er Säulen zerstieß, so wars, da er ausbrach
aus der Welt deines Leibs in die engere Welt, wo er weiter

wählte und konnte. O Mütter der Helden, o Ursprung
reißender Ströme! Ihr Schluchten, in die sich
hoch von dem Herzrand, klagend,
schon die Mädchen gestürzt, künftig die Opfer dem Sohn.

Denn hinstürmte der Held durch Aufenthalte der Liebe,
jeder hob ihn hinaus, jeder ihn meinende Herzschlag,
abgewendet schon, stand er am Ende der Lächeln,
– anders.

ALTINCI AĞIT

Ne zamandan beridir bana anlamlı geliyor, incir ağacı,
neredeyse çiçeklerin bütün atlayarak,
erkenden kararlı yemişlerinin içine
sürüyorsun, övülmeksizin, arık gizini.
Bükülmüş dalların çeşme borusu gibi aşağıya, yukarıya
akıtıyor özsuyu: Uykusundan fışkırıyor o, nerdeyse
uyanmadan, en tatlı veriminin mutluluğuna.
Bak: Nasıl kuğuya dolarsa tanrı.
….. Oysa oyalanıyoruz
bizler çiçek açmanın ününe kapılıp, sonunda olgunlaşan
meyvemizin gecikmiş içine giriyoruz ele verilmişçesine.
Az kimsede böyle zorlu kabarır, yükselir eylem,
ki hemen hazırdırlar, yanıp tutuşurlar yürek doluluğuyla,
çiçeklenmenin baştan çıkarışı ılık bir gece esintisi gibi
gözkapaklarını okşarken, gençliğini ağızlarının:
Yiğitler olsa olsa ve erkenden göçmek için doğmuş olanlar,
ölüm denilen bahçıvan başka türlü bükmüştür damarlarını
onların.
Atılıp giderler, kendi gülümseyişlerinin de önünden,
Karnak'taki yumuşak, oyma görüntülerde
atlı arabası gibi o yenen kralın.

Bir başka yakındır yiğit genç ölülere. Sürüp gitmek
onun usunu çelmez. Yükselişi varlıktır; aralıksız
alıp götürür kendini ve değişmiş yıldız burcuna girer
sürekli tehlikesinin. Orada az kimse onu bulurdu. Oysa bizi,
bizi kapkaranlık susan, apansız coşmuş yazgı
onu ezgisiyle taşır uğuldayan dünyasının fırtınasına.
Duymuyorum kimseyi onun gibi. Ansızın içimde esiyor
kararmış tınısı akıp giden havayla.

O zaman nasıl da bir yerlere saklanmak isterdim özlemimden:

Olsaydım, çocuk olabilseydim yine; otursaydım gelecek
kollarıma dayanmış, fiimşon'u okusaydım, anası nasıl
başlangıçta hiçbir şey, ama sonra herşeyleri doğurdu.

Daha senin karnındayken yiğit değil miydi, ey ana,
oracıkta başlamamış mıydı, senin içinde, hükmeder gibi
seçmeye? Binlercesi kaynaşıyor, o olmak istiyordu,
ama bak: O kavradı ve bıraktı, seçti ve başardı.
Sütunları devirdiği zaman da buydu gene,
gövdenin dünyasından o daha dar dünyaya çıkıp

seçmek, başarmak. Ey taşkın suların kaynağı,
yiğit anaları, siz! Dar boğazlar, içinize
yürek yamaçlarından kızlar kendini atmış hep
kurban diye, gelecek oğul için, yakınarak.

Çünkü fırtına gibi esip geçerken yiğit sevgi konaklarından,
hepsi onu yükseğe kaldırırdı, onu diyen her bir yürek vuruşu,
o, şimdiden ayrılmış, dururdu gülümseyişlerin sonunda, –
başka türlü.

DIE SIEBENTE ELEGIE / YEDİNCİ AĞIT

DIE SIEBENTE ELEGIE

Werbung nicht mehr, nicht Werbung, entwachsene Stimme,

sei deines Schreies Natur; zwar schrieest du rein wie der Vogel,

wenn ihn die Jahreszeit aufhebt, die steigende, beinah vergessend,

daß er ein kümmerndes Tier und nicht nur ein einzelnes

Herz sei,

das sie ins Heitere wirft, in die innigen Himmel. Wie er, so

würbest du wohl, nicht minder, daß, noch unsichtbar,

dich die Freundin erführ, die stille, in der eine Antwort

langsam erwacht und über dem Hören sich anwärmt,

deinem erkühnten Gefühl die erglühte Gefühlin.

O und der Frühling begriffe–, da ist keine Stelle,

die nicht trüge den Ton der Verkündigung. Erst jenen kleinen

fragenden Auflaut, den, mit steigernder Stille,

weithin umschweigt ein reiner bejahender Tag.

Dann die Stufen hinan, Ruf-Stufen hinan, zum geträumten

Tempel der Zukunft; dann den Triller, Fontäne,

die zu dem drängenden Strahl schon das Fallen zuvornimmt

im versprechlichen Spiel… Und vor sich, den Sommer.
Nicht nur die Morgen alle des Sommers–, nicht nur
wie sie sich wandeln in Tag und strahlen vor Anfang.
Nicht nur die Tage, die zart sind um Blumen, und oben,
um die gestalteten Bäume, stark und gewaltig.
Nicht nur die Andacht dieser entfalteten Kräfte,
nicht nur die Wege, nicht nur die Wiesen im Abend,
nicht nur, nach spätem Gewitter, das atmende Klarsein,
nicht nur der nahende Schlaf und ein Ahnen, abends…
sondern die Nächte! Sondern die hohen, des Sommers,
Nächte, sondern die Sterne, die Sterne der Erde.
O einst tot sein und sie wissen unendlich,
alle die Sterne: denn wie, wie, wie sie vergessen!
Siehe, da rief ich die Liebende. Aber nicht sie nur
käme… Es kämen aus schwächlichen Gräbern
Mädchen und ständen… Denn, wie beschränkt ich,
wie, den gerufenen Ruf? Die Versunkenen suchen
immer noch Erde. – Ihr Kinder, ein hiesig
einmal ergriffenes Ding gälte für viele.
Glaubt nicht, Schicksal sei mehr, als das Dichte der Kindheit;
wie überholtet ihr oft den Geliebten, atmend,
atmend nach seligem Lauf, auf nichts zu, ins Freie.

Hiersein ist herrlich. Ihr wußtet es, Mädchen, ihr auch,
die ihr scheinbar entbehrtet, versankt, ihr, in den ärgsten
Gassen der Städte, Schwärende, oder dem Abfall
Offene. Denn eine Stunde war jeder, vielleicht nicht
ganz eine Stunde, ein mit den Maßen der Zeit kaum
Meßliches zwischen zwei Weilen, da sie ein Dasein
hatte. Alles. Die Adern voll Dasein.
Nur, wir vergessen so leicht, was der lachende Nachbar
uns nicht bestätigt oder beneidet. Sichtbar
wollen wirs heben, wo doch das sichtbarste Glück uns
erst zu erkennen sich giebt, wenn wir es innen verwandeln.

Nirgends, Geliebte, wird Welt sein, als innen. Unser
Leben geht hin mit Verwandlung. Und immer geringer
schwindet das Außen. Wo einmal ein dauerndes Haus war,
schlägt sich erdachtes Gebild vor, quer, zu Erdenklichem
völlig gehörig, als ständ es noch ganz im Gehirne.
Weite Speicher der Kraft schafft sich der Zeitgeist, gestaltlos
wie der spannende Drang, den er aus allem gewinnt.
Tempel kennt er nicht mehr. Diese, des Herzens, Verschwendung

sparen wir heimlicher ein. Ja, wo noch eins übersteht,
ein einst gebetetes Ding, ein gedientes, geknietes–,
hält es sich, so wie es ist, schon ins Unsichtbare hin.
Viele gewahrens nicht mehr, doch ohne den Vorteil,
daß sie's innerlich baun, mit Pfeilern und Statuen, größer!
Jede dumpfe Umkehr der Welt hat solche Enterbte,
denen das Frühere nicht und noch nicht das Nächste gehört.
Denn auch das Nächste ist weit für die Menschen. Uns soll
dies nicht verwirren; es stärke in uns die Bewahrung
der noch erkannten Gestalt. – Dies stand einmal unter
Menschen,
mitten im Schicksal stands, im vernichtenden, mitten
im Nichtwissen-Wohin stand es, wie seiend, und bog
Sterne zu sich aus gesicherten Himmeln. Engel,
dir noch zeig ich es, da! in deinem Anschaun
steh es gerettet zuletzt, nun endlich aufrecht.
Säulen, Pylone, der Sphinx, das strebende Stemmen,
grau aus vergehender Stadt oder aus fremder, des Doms.

War es nicht Wunder? O staune, Engel, denn wir sinds,
wir, o du Großer, erzähls, daß wir solches vermochten,
mein Atem

reicht für die Rühmung nicht aus. So haben wir dennoch
nicht die Räume versäumt, diese gewährenden, diese
unseren Räume. (Was müssen sie fürchterlich groß sein,
da sie Jahrtausende nicht unseres Fühlns überfülln.)
Aber ein Turm war groß, nicht wahr? O Engel, er war es,
groß, auch noch neben dir? Chartres war groß, und Musik
reichte noch weiter hinan und überstieg uns. Doch selbst nur
eine Liebende, oh, allein am nächtlichen Fenster .....
reichte sie dir nicht ans Knie–?
Glaub nicht, daß ich werbe.
Engel, und würb ich dich auch! Du kommst nicht. Denn mein
Anruf ist immer voll Hinweg; wider so starke
Strömung kannst du nicht schreiten. Wie ein gestreckter
Arm ist mein Rufen. Und seine zum Greifen
oben offene Hand bleibt vor dir
offen, wie Abwehr und Warnung,
Unfaßlicher, weitauf.

YEDİNCİ AĞIT

Çağırma değil artık, çağırma değil,– taşan ses olarak
doğsun çığlığın; öylesine arık o kuş çığlığı gibi,
mevsim onu havaya kaldırdığında, yükselen mevsim, unutup
nerdeyse
bir çelimsiz hayvan olduğunu onun, bir yürek değil yalnız,
mavilikler içine fırlattığı, iç göklere. Evet, sen de böyle
çağırmalıydın, ondan aşağı değil–, ki daha gözden ırak,
öğrensin seni sessiz yoldaşın, yavaş yavaş
bir karşılık uyansın onun da içinde, kızışsın dinleyerek,–
tutuşmuş bir dişi duygu yüreklenen duyguna.

Hey, bahar da kavrasın, tek bir yer bile yok
duyuru havası taşımayan. İlk o küçük ses,
soru ve başlangıç, sessizlik yükseldikçe
arık, onayan günün çepeçevre sustuğu.
Sonra çıkan basamaklar, çağrı basamakları, düşteki tapınağına
doğru geleceğin–; sonra cıvıltı, sonra fışkıran çeşme,
ki ardında bırakmıştır yükselirken su ışını düşmeyi,
umut verici oyunda... Ve ilerisi yaz.

Bütün yaz sabahları değil yalnızca–, değil
güne dönüşümleri, başlangıçla ışıldayarak.
Yalnızca günler değil, çiçeklerin çevresinde nazlı ve yüksekte,
boy atmış ağaçların doruğunda zorlu, dev gibi.
Tapınma duygusu değil bu serpilmiş güçlerin
yalnızca, yollar değil, ne akşamla çayırlar,
ne geç fırtına sonrası soluk alan duruluk,
ne de yaklaşan uyku, bir seziş, akşamleyin…
Geceler de var, yaz geceleri, yüksek mi yüksek,
geceler de, yıldızlar da, yeryüzünün yıldızları.
Ey bir gün ölü olmak, bütün yıldızları bilmek sonsuzcasına:
Çünkü nasıl, nasıl, nasıl unutulur ki onlar!
Bak, seven kadını çağırdım işte. Ama yalnızca
o değil, dayanıksız gömütlerinden kalkıp
kızlar dikilmeliydi… Çünkü nasıl sınırlardım
çağırmış olduğumu? Yeryüzünü arar daha onlar,
derine inenler.– Çocuklarım, bu dünyada bir kez
ele geçmiş olan yeterdi çoklarına.
Sanmayın, çocukluğun böyle yoğun oluşundan daha büyüktür
yazgı; sevdiğinizi nasıl geçerdiniz soluyarak, o mutlu
koşuşla, soluyarak, hiçbir şeye doğru, açıklığa.

Eşsiz şey burada olmak. Kızlar, bunu siz de biliyordunuz,
siz, görünüşte yoksunanlar, batmışlar–, siz kentin en kötü
sokaklarında irin toplayanlar, düşüşe
açık olanlar. Çünkü her birinizin bir saati olmuştur,
bir saat bile değil belki de, zamanın ölçüleriyle
ölçülemeyen birşey iki süre arasında–, varlık
bulmuştur o an. Herşey. Damarları varlıkla dolu.
Ne var ki biz öylesine kolayca unuturuz, doğrulayıp
kıskanmadığını gülen komşumuzun, göze çarpsın isteriz,
oysa ancak içimize dönüştürdüğümüz an
belli eder kendisini en görünür mutluluk.

Hiçbir yerde olmaz dünya, sevdiklerim, içimizde olmazsa.
Değişimlerle geçiyor yaşamımız. Ve azalıp
yitiyor dışarısı. Sürüp giden bir evin durduğu yerde eskiden,
tasarlanmış bir şey çıkıveriyor, enlemesine konmuş,
düşünce kalmış yalnız, daha beynin içinde dururcasına.
Geniş güç ambarları yaratıyor kendine çağ, biçimini bulmayan,
o herşeyden çıkarıp topladığı yüksek gerilim gibi.
Tapınak bilmiyor artık. Bunları, yüreğin döküp saçtıklarını, biz

biriktiriyoruz. Evet, ayakta birşey kalmışsa daha,
bir zamanlar tapınılan, önünde diz çökülen, kulluk edilen
bir şey–,
öylece, olduğunca dönüşüyor görünmeze şimdiden.
Çokları fark etmez olmuş, ama yararlanmaksızın,
içlerinde onu kurup, sütunları, yontularıyla, daha büyük!
Dünyanın her ışıksız dönüm yerinde vardır böyle kalıttan
yoksun
bırakılmışlar; ne önceki onlarındır, ne gelecek olan daha.
Gelecek de uzaktır çünkü insanlar için. fiaşırtmasın bizleri,
tersine güçlendirsin bir kez tanıdığımız
biçimi saklamakta.– İşte bu bir zamanlar
insanların arasında duruyordu, yok edici yazgı içinde,
o nereye-bilmeyiş içinde duruyordu varolur gibi,
yıldızları kendine eğiyordu güvenceli göklerden. Ey melek,
onu sana gösteriyorum, işte! Dursun bakışında,
kurtulsun artık, dursun sonunda dimdik.
Sütunlar, kuleli dev kapılar, Sfenks, gökyüzüne uzanışı
kül rengi katedralin o silinen ya da yabancı kentten.
Tansık değil miydi bu? fiaş, ey melek, biziz işte,
biz, ey ulu, anlat nasıl elimizden geldi bunlar. Soluğum
yetişmiyor artık övgüye. Demek boşu boşuna yitirmemişiz
gene de o uzayları, o bize bağışlayan, o bizim

uzayları. (Nasıl korkunç büyük olmalılar ki,

binyıllardan beri dolup taşmadılar duyuşumuzla.)

Büyüktü bir kule ama, değil mi? Ey melek, öyleydi,–

büyük, senin yanında bile? Chartres büyüktü–, ve musiki

daha da yükseklere ulaştı, bizi aşıp.

Yalnızca bir seven bile–, geceleyin tek başına penceresinde…

senin dizlerine gelemez miydi? –Sanma, seni kazanmaya

çalışıyorum.

Ey melek, hem çalışsam da! Gelmezsin. Çünkü benim

çağırışım hep direniş doludur; böyle güçlü

akıntıya karşı yürüyemezsin. Bir gerilmiş

kol gibidir çağırışım. Tutmak için göğe açılmış eli

işte senin karşında açık duruyor,

bir uyarı gibi, savunuş gibi,

ey Kavranmaz, böyle apaçık.

DIE ACHTE ELEGIE / SEKİZİNCİ AĞIT

DIE ACHTE ELEGIE

Rudolf Kassner zugeeignet

Mit allen Augen sieht die Kreatur
das Offene. Nur unsre Augen sind
wie umgekehrt und ganz um sie gestellt
als Fallen, rings um ihren freien Ausgang.
Was draußen ist, wir wissens aus des Tiers
Antlitz allein; denn schon das frühe Kind
wenden wir um und zwingens, daß es rückwärts
Gestaltung sehe, nicht das Offne, das
im Tiergesicht so tief ist. Frei von Tod.
Ihn sehen wir allein; das freie Tier
hat seinen Untergang stets hinter sich
und vor sich Gott, und wenn es geht, so geht's
in Ewigkeit, so wie die Brunnen gehen.
Wir haben nie, nicht einen einzigen Tag,
den reinen Raum vor uns, in den die Blumen
unendlich aufgehn. Immer ist es Welt
und niemals Nirgends ohne Nicht: das Reine,
Unüberwachte, das man atmet und
unendlich weiß und nicht begehrt. Als Kind

verliert sich eins im Stilln an dies und wird
gerüttelt. Oder jener stirbt und ists.
Denn nah am Tod sieht man den Tod nicht mehr
und starrt hinaus, vielleicht mit großem Tierblick.
Liebende, wäre nicht der andre, der
die Sicht verstellt, sind nah daran und staunen…
Wie aus Versehn ist ihnen aufgetan
hinter dem andern… Aber über ihn
kommt keiner fort, und wieder wird ihm Welt.
Der Schöpfung immer zugewendet, sehn
wir nur auf ihr die Spiegelung des Frein,
von uns verdunkelt. Oder daß ein Tier,
ein stummes, aufschaut, ruhig durch uns durch.
Dieses heißt Schicksal: gegenüber sein
und nichts als das und immer gegenüber.

Wäre Bewußtheit unsrer Art in dem
sicheren Tier, das uns entgegenzieht
in anderer Richtung–, riß es uns herum
mit seinem Wandel. Doch sein Sein ist ihm
unendlich, ungefasst und ohne Blick
auf seinen Zustand, rein, so wie sein Ausblick.
Und wo wir Zukunft sehn, dort sieht es Alles

und sich in Allem und geheilt für immer.

Und doch ist in dem wachsam warmen Tier
Gewicht und Sorge einer großen Schwermut.
Denn ihm auch haftet immer an, was uns
oft überwältigt, – die Erinnerung,
als sei schon einmal das, wonach man drängt,
näher gewesen, treuer und sein Anschluß
unendlich zärtlich. Hier ist alles Abstand,
und dort wars Atem. Nach der ersten Heimat
ist ihm die zweite zwitterig und windig.
O Seligkeit der kleinen Kreatur,
die immer bleibt im Schooße, der sie austrug;
o Glück der Mücke, die noch innen hüpft,
selbst wenn sie Hochzeit hat: denn Schooß ist Alles.
Und sieh die halbe Sicherheit des Vogels,
der beinah beides weiß aus seinem Ursprung,
als wär er eine Seele der Etrusker,
aus einem Toten, den ein Raum empfing,
doch mit der ruhenden Figur als Deckel.
Und wie bestürzt ist eins, das fliegen muß
Und stammt aus einem Schooß. Wie vor sich selbst
erschreckt, durchzuckts die Luft, wie wenn ein Sprung

durch eine Tasse geht. So reißt die Spur
der Fledermaus durchs Porzellan des Abends.

Und wir: Zuschauer, immer, überall,
dem allen zugewandt und nie hinaus!
Uns überfüllts. Wir ordnens. Es zerfällt.
Wir ordnens wieder und zerfallen selbst.

Wer hat uns also umgedreht, dass wir,
was wir auch tun, in jener Haltung sind
von einem, welcher fortgeht? Wie er auf
dem letzten Hügel, der ihm ganz sein Tal
noch einmal zeigt, sich wendet, anhält, weilt–,
so leben wir und nehmen immer Abschied.

SEKİZİNCİ AĞIT

Rudolf Kassner'e armağan

Bütün gözleriyle görür açık olanı
yaratık. Yalnız bizim gözlerimiz tersine
dönmüş gibidir, birer tuzak, onun
çevresine kurulmuş, açık kapısının ağzına.
Dışarıda varolanı biz yalnızca yüzünden
öğreniriz hayvanın; daha küçükken çocuğu
geriye doğru çevirip, görsün diye zorlarız
biçimlendirilmişi,– açık olanı değil, hayvan yüzünde
o derin mi derin. Ölüm nedir bilmeyen.
Odur gördüğümüz yalnız, özgür hayvan
hep ardında bırakmıştır sonunu,
tanrı vardır önünde, giderse böyle gider
bengilik boyunca, çeşmelerin gittiği gibi.
Bizlerse hiç görmeyiz, tek bir gün olsun,
önümüzde çiçeklerin sonsuzca açıldığı
arık uzayı. Hep dünyadır, hiçbir zaman
o yadsınmamış hiçbiryer değil: O arık
ve gözetimsiz, insanın soluduğu, sonsuzcasına
bilip, göz koymadığı. Çocukken orada
usulcacık yitirir biri kendini, sarsılarak

uyandırılır. Ya da bir başkası ölür ve odur artık.
Çünkü ölüme yakın, görmez olur ölümü insan,
dışa diker gözünü, iri hayvan bakışıyla belki de.
Ötekisi olmasa böyle görüşü kapayan,
sevenler yakınındadır onun, şaşarlar…
Sanki yanlışlıkla aralanmıştır onlara
ötekinin ardından… Ama onu hiç kimse
atlayamaz ve yine dünyadır önündeki.
Yüzümüz hep yaratılmış olana dönük,
bir onun üzerinde görürüz açıklığın yansımasını,
gölge düşürdüğümüz. Ya da bir hayvan, dilsiz,
kaldırıp gözlerini öyle bakar içimizden.
Yazgı denir işte buna: Karşıda olmak,
başka hiçbir şey değil, hep, hep karşıda.

Bilinci olaydı bizimkisine benzer
o şaşmaz hayvanın, karşı yönde ilerleyip
bize doğru gelen–, çevirip götürürdü
bizleri gidişiyle. Ama onun varlığı
kendisine sonsuzdur. Kavranmamış ve kendi
durumuna bakışsız, böyle arık, uzaklara bakışı gibi.
Geleceği gördüğümüz yerde bizim, herşeyi görür
ve herşeyde kendisini, bundan böyle iyileşmiş.

Yine de uyanık, sıcak hayvanda bir büyük
yasın ağırlığı, tasası vardır.
Çünkü onu da bırakmaz, bizleri
çok zaman altüst eden,– anımsayış,
ardından koşulan şey, bir zamanlar daha yakın,
daha sadıkmış, onunla bağımız sonsuzcasına
sevecenmiş gibi. Uzaklık burada herşey,
orada soluyuştu. İlk yurdundan sonra ona
bölünmüş ve rüzgâr doludur ikincisi.
Ey küçük yaratığa vergi mutluluk,
hep kendini taşıyan kucakta kalıp;
ey sineğin mutluluğu, içerde hoplayan daha,
düğünü olsa bile: Çünkü herşeydir kucak.
Sonra yarı güvenliğine bak kuşun, nerdeyse
ikisini de bilir özkaynağından,
Etrüsk ruhudur sanki, bir uzayın
içine aldığı ölüden çıkmış,
ama uzanan yontusu kapak olmuş üstüne.
Nasıl da şaşkındır, bir kucaktan ayrılıp
uçmak zorunda kalan. Kendi kendisinden
korkmuşçasına, şimşek gibi yarar havayı, nasıl
fincanı boydan boya geçerse bir çatlak. Yarasanın izi de

öyle yarıp geçer porselenini akşamın.

Bizlerse: Seyirci, her zaman, her yerde,
bizler herşeye dönük, hiç dışına çıkmadan!
Ağzımıza dek doluyuz. Düzenliyoruz. Parçalanıyor.
Düzenliyoruz yine, biz parçalanıyoruz.

Kim bizleri böylesine ters çevirmiş,
her ne yapsak yola çıkan
birini andırıyoruz? O nasıl
son tepeden bir daha görünce koyağını,
döner, duraklar ve oyalanırsa–,
öyle yaşıyoruz biz de, vedalaşıyoruz hep.

DIE NEUNTE ELEGIE / DOKUZUNCU AĞIT

DIE NEUNTE ELEGIE

Warum, wenn es angeht, also die Frist des Daseins
hinzubringen, als Lorbeer, ein wenig dunkler als alles
andere Grün, mit kleinen Wellen an jedem
Blattrand (wie eines Windes Lächeln) –: warum dann
Menschliches müssen – und, Schicksal vermeidend,
sich sehnen nach Schicksal?..

Oh, nicht, weil Glück ist,
dieser voreilige Vorteil eines nahen Verlusts.
Nicht aus Neugier, oder zur Übung des Herzens,
das auch im Lorbeer wäre.....

Aber weil Hiersein viel ist, und weil uns scheinbar
alles das Hiesige braucht, dieses Schwindende, das
seltsam uns angeht. Uns, die Schwindendsten. Ein Mal
jedes, nur ein Mal. Ein Mal und nichtmehr. Und wir auch
ein Mal. Nie wieder. Aber dieses
ein Mal gewesen zu sein, wenn auch nur ein Mal:
irdisch gewesen zu sein, scheint nicht widerrufbar.
Und so drängen wir uns und wollen es leisten,
wollens enthalten in unsern einfachen Händen,

im überfüllteren Blick und im sprachlosen Herzen.
Wollen es werden. – Wem es geben? Am liebsten
alles behalten für immer… Ach, in den andern Bezug,
wehe, was nimmt man hinüber? Nicht das Anschaun, das hier
langsam erlernte, und kein hier Ereignetes. Keins.
Also die Schmerzen. Also vor allem das Schwersein,
also der Liebe lange Erfahrung, – also
lauter Unsägliches. Aber später,
unter den Sternen, was solls: die sind besser unsäglich.
Bringt doch der Wanderer auch vom Hange des Bergrands
nicht eine Hand voll Erde ins Tal, die Allen unsägliche, sondern
ein erworbenes Wort, reines, den gelben und blaun
Enzian. Sind wir vielleicht hier, um zu sagen: Haus,
Brücke, Brunnen, Tor, Krug, Obstbaum, Fenster, –
höchstens: Säule, Turm … aber zu sagen, verstehs,
oh zu sagen so, wie selber die Dinge niemals
innig meinten zu sein. Ist nicht die heimliche List
dieser verschwiegenen Erde, wenn sie die Liebenden drängt,
daß sich in ihrem Gefühl jedes und jedes entzückt?
Schwelle: was ists für zwei
Liebende, daß sie die eigne ältere Schwelle der Tür

ein wenig verbrauchen, auch sie, nach den vielen vorher
und vor den Künftigen ..., leicht.

Hier ist des Säglichen Zeit, hier seine Heimat.
Sprich und bekenn. Mehr als je
fallen die Dinge dahin, die erlebbaren, denn,
was sie verdrängend ersetzt, ist ein Tun ohne Bild.
Tun unter Krusten, die willig zerspringen, sobald
innen das Handeln entwächst und sich anders begrenzt.
Zwischen den Hämmern besteht
unser Herz, wie die Zunge
zwischen den Zähnen, die doch,
dennoch, die preisende bleibt.

Preise dem Engel die Welt, nicht die unsägliche, ihm
kannst du nicht großtun mit herrlich Erfühltem; im Weltall,
wo er fühlender fühlt, bist du ein Neuling. Drum zeig
ihm das Einfache, das, von Geschlecht zu Geschlechtern
gestaltet,
als ein Unsriges lebt, neben der Hand und im Blick.
Sag ihm die Dinge. Er wird staunender stehn; wie du standest
bei dem Seiler in Rom, oder beim Töpfer am Nil.

Zeig ihm, wie glücklich ein Ding sein kann, wie schuldlos und

unser,

wie selbst das klagende Leid rein zur Gestalt sich entschließt,

dient als ein Ding, oder stirbt in ein Ding–, und jenseits

selig der Geige entgeht. – Und diese, von Hingang

lebenden Dinge verstehn, daß du sie rühmst; vergänglich,

traun sie ein Rettendes uns, den Vergänglichsten, zu.

Wollen, wir sollen sie ganz im unsichtbarn Herzen verwandeln

in – o unendlich – in uns! Wer wir am Ende auch seien.

Erde, ist es nicht dies, was du willst: unsichtbar

in uns erstehn? – Ist es dein Traum nicht,

einmal unsichtbar zu sein? – Erde! unsichtbar!

Was, wenn Verwandlung nicht, ist dein drängender Auftrag?

Erde, du liebe, ich will. Oh glaub, es bedürfte

nicht deiner Frühlinge mehr, mich dir zu gewinnen –, einer,

ach, ein einziger ist schon dem Blute zu viel.

Namenlos bin ich zu dir entschlossen, von weit her.

Immer warst du im Recht, und dein heiliger Einfall

ist der vertrauliche Tod.

Siehe, ich lebe. Woraus? Weder Kindheit noch Zukunft
werden weniger..... Überzähliges Dasein
entspringt mir im Herzen.

DOKUZUNCU AĞIT

Niçin, olabilirken, verilmiş o varlık süresini
böyle geçirmek, defne olarak, birazcık daha koyu
öteki yeşillerden ve küçük dalgalarla
her yaprak kıyısında (bir yelin gülümseyişi gibi)–:
Öyleyse niçin insancıl olana zorlanmak–, niçin
kaçınarak yazgıdan, yazgıyı özlemek?..

Hayır, mutluluk var diye
değil, ivecen kazancı bir yakın yitirişin.
Hayır, değil meraktan, ne de pekiştirmek için yüreği,
o, defnenin de olan…

Çünkü çok şey burda oluş, çünkü burada herşey
bizi istiyor apaçık, o yitip giden, bize bir tuhaf
dokunan şey. Bizi, hem de en çabuk yitenleri. Bir kez
hepsi, yalnız bir kez. Bir kez, bir daha yok. Evet,
bizler de bir kez. Bir daha yok. Ama bu,
bir kez bulunmuş olmak, bir kezcik de olsa
yeryüzünde bulunmuş olmak, sanma geri alınabilir.

Biz de canla başla girişiyoruz onu başarmak için,

yalın ellerimize sığdırmak böyle,

bakışımıza dopdolu, dilsiz yüreğimize.

O olmak istiyoruz.– Kime bağışlamalı? Kendimize saklamak

en iyisi, bırakmamak… Ah, öbür varoluşa, yazık, öbür yana

ne götüreceğiz? Ne seyrediş, burada yavaş yavaş

öğrenilen, ne de başka birşey, burada olmuş. Hiçbir şey.

Öyleyse acıları, en başta ağırlığı öyleyse, bu uzun

deneyimini sevginin, öyleyse hep

anlatılmaz şeyleri. Ama sonra,

neye yarar, yıldızların altında: Onlar daha bir anlatılmaz.

Gezgin de getirmez ya dağın yamaçlarından

koyağa bir avuç toprak, o anlatılmaz şey herkesler için;

kazanılmış bir söz getirir ama, arık bir söz, sarı mavi

bir dağ çiçeği. Belki buradayız biz: Ev, demek için,

köprü, çeşme, kapı, testi, yemiş ağacı, pencere,–

en ötesi: Kule, sütun… Ama söylemek, anla,

öylesine söylemek ki, şeyler geçirmemiştir içlerinden

böyle olduklarını. O sır vermez toprağın

gizli hilesi değil mi zorlamak sevenleri,

onların duyuşunda herşey, herşey kendinden geçsin diyerek?

Eşik: İki seven için

nedir, onlar da yaşlı eşiklerini azıcık

aşındırır, geçmişteki nicelerinden sonra
ve gelecek olanların önünde…, ağırlıksız.

Burası işte anlatılır'ın çağı, burası yurdu onun.
Konuş ve doğrula, her zamankinden daha çok
düşüp uzaklaşıyor yaşanacak ne varsa,
bir etkinlik çünkü onların yerine geçen şey,
imgeleri olmayan,– bağladığı kabuklar çatlıyor isteyerek,
o içerden büyüyünce, başka türlü sınırlayınca kendini.
Yüreğimiz dayanıyor çekiçler arasında,
dişlerin arasında nasıl
dayanırsa dil, o yine de
övgüsünden şaşmayan.

Yeryüzünü öv meleğe, anlatılmaz'ı değil, onun yanında
bir eşsiz duyulmuş şeyle kabaramazsın; yenisin daha
onun derinden derine duyduğu bu evrende. Öyleyse
göster, göster ona gösterişsiz olanı, soydan soya
biçimlenip, bizlerden biri olup yaşayanı elimizin altında,
bakışımızda.
fieyleri söyle ona. Daha bir şaşırıp kalsın, sen nasıl kaldıysan
Roma'daki cambazın, Nil kıyısındaki çömlekçinin önünde.

Göster ona, ne denli mutlu olabilir bir şey, nasıl suçsuz ve bizim,

yakınan acı bile nasıl arık seçebilir öyle biçim olmayı,

bir şey olarak iş görür ya da ölür bir şeyde–, ve mutlu,

kemanın ötesinde yiter.– Bunları, bu göçerek yaşayanı

anla ki övebilesin; gelip geçici olanlar, kurtarıcı

bilip güvenenler bize, en geçici olanlara.

Dönüştürelim isterler görünmez yüreğimizde onları

sonsuzcasına kendimize. Kim olursak olalım en sonunda biz,

Yeryüzü, bu değil mi istediğin: Bir görünmez

uyanış içimizde?– Kurduğun düş bu değil mi,

bir kez görünmez olmak?– Yeryüzü! Görünmez!

Başkalaşım değilse ne, yüklediğin büyük ödev?

Yeryüzü, sevdiğim, istiyorum. İnan, tüm baharların

gerekli değil beni kazanman için–, yalnız bir tanesi,

bir tanesi kanıma çok bile artık.

Ben, adsız, seni seçtim kendime, çok uzaktan.

Her zaman haklıydın sen, senin kutsal buluşundur

dostumuz ölüm.

Bak, yaşıyorum işte. Nereden? Ne çocukluk,

ne gelecek azalıyor… Artmışçasına varlık kaynıyor yüreğimden.

DIE ZEHNTE ELEGIE / ONUNCU AĞIT

DIE ZEHNTE ELEGIE

Daß ich dereinst, an dem Ausgang der grimmigen Einsicht,
Jubel und Ruhm aufsinge zustimmenden Engeln.
Daß von den klar geschlagenen Hämmern des Herzens
keiner versage an weichen, zweifelnden oder
reißenden Saiten. Daß mich mein strömendes Antlitz
glänzender mache; daß das unscheinbare Weinen
blühe. O wie werdet ihr dann, Nächte, mir lieb sein,
gehärmte. Daß ich euch knieender nicht, untröstliche
Schwestern,
hinnahm, nicht in euer gelöstes
Haar mich gelöster ergab. Wir, Vergeuder der Schmerzen.
Wie wir sie absehn voraus, in die traurige Dauer,
ob sie nicht enden vielleicht. Sie aber sind ja
unser winterwähriges Laub, unser dunkeles Sinngrün,
eine der Zeiten des heimlichen Jahres–, nicht nur
Zeit–, sind Stelle, Siedelung, Lager, Boden, Wohnort.

Freilich, wehe, wie fremd sind die Gassen der Leid-Stadt,
wo in der falschen, aus Übertönung gemachten
Stille, stark, aus der Gußform des Leeren der Ausguß
prahlt: der vergoldete Lärm, das platzende Denkmal.

O, wie spurlos zerträte ein Engel ihnen den Trostmarkt,

den die Kirche begrenzt, ihre fertig gekaufte:

reinlich und zu und enttäuscht wie ein Postamt am Sonntag.

Draußen aber kräuseln sich immer die Ränder von Jahrmarkt.

Schaukeln der Freiheit! Taucher und Gaukler des Eifers!

Und des behübschten Glücks figürliche Schießstatt,

wo es zappelt von Ziel und sich blechern benimmt,

wenn ein Geschickterer trifft. Vom Beifall zu Zufall

taumelt er weiter; denn Buden jeglicher Neugier

werben, trommeln und plärrn. Für Erwachsene aber

ist noch besonders zu sehn, wie das Geld sich vermehrt,

anatomisch,

nicht zur Belustigung nur: der Geschlechtsteil des Gelds,

alles, das Ganze, der Vorgang–, das unterrichtet und macht

fruchtbar .....

..... Oh aber gleich darüber hinaus,

hinter der letzten Planke, beklebt mit Plakaten des “Todlos”,

jenes bitteren Biers, das den Trinkenden süß scheint,

wenn sie immer dazu frische Zerstreuungen kaun...,

gleich im Rücken der Planke, gleich dahinter, ists wirklich.

Kinder spielen, und Liebende halten einander, – abseits,

ernst, im ärmlichen Gras, und Hunde haben Natur.

Weiter noch zieht es den Jüngling; vielleicht, daß er eine junge

Klage liebt ..... Hinter ihr her kommt er in Wiesen. Sie sagt:

– Weit. Wir wohnen dort draußen.....

Wo? Und der Jüngling

folgt. Ihn rührt ihre Haltung. Die Schulter, der Hals–, vielleicht

ist sie von herrlicher Herkunft. Aber er läßt sie, kehrt um,

wendet sich, winkt... Was solls? Sie ist eine Klage.

Nur die jungen Toten, im ersten Zustand

zeitlosen Gleichmuts, dem der Entwöhnung,

folgen ihr liebend. Mädchen

wartet sie ab und befreundet sie. Zeigt ihnen leise,

was sie an sich hat. Perlen des Leids und die feinen

Schleier der Duldung. – Mit Jünglingen geht sie

schweigend.

Aber dort, wo sie wohnen, im Tal, der Älteren eine, der Klagen,

nimmt sich des Jünglinges an, wenn er fragt: – Wir waren,

sagt sie, ein Großes Geschlecht, einmal, wir Klagen. Die Väter

trieben den Bergbau dort in dem großen Gebirg; bei Menschen

findest du manchmal ein Stück geschliffenes Ur-Leid

oder, aus altem Vulkan, schlackig versteinerten Zorn.

Ja, das stammte von dort. Einst waren wir reich. –

Und sie leitet ihn leicht durch die weite Landschaft der Klagen,

zeigt ihm die Säulen der Tempel oder die Trümmer

jener Burgen, von wo Klage-Fürsten das Land

einstens weise beherrscht. Zeigt ihm die hohen

Tränenbäume und Felder blühender Wehmut,

(Lebendige kennen sie nur als sanftes Blattwerk);

zeigt ihm die Tiere der Trauer, weidend, – und manchmal

schreckt ein Vogel und zieht, flach ihnen fliegend durchs

Aufschaun,

weithin das schriftliche Bild seines vereinsamten Schreis.–

Abends führt sie ihn hin zu den Gräbern der Alten

aus dem Klage-Geschlecht, den Sibyllen und Warn- Herrn.

Naht aber Nacht, so wandeln sie leiser, und bald

mondets empor, das über Alles

wachende Grab-Mal. Brüderlich jenem am Nil,

der erhabene Sphinx–: der verschwiegenen Kammer

Antlitz.

Und sie staunen dem krönlichen Haupt, das für immer,
schweigend, der Menschen Gesicht
auf die Waage der Sterne gelegt.

Nicht erfaßt es sein Blick, im Frühtod
schwindelnd. Aber ihr Schaun,
hinter dem Pschent-Rand hervor, scheucht es die Eule. Und sie,
streifend im langsamen Abstrich die Wange entlang,
jene der reifesten Rundung,
zeichnet weich in das neue
Totengehör, über ein doppelt
aufgeschlagenes Blatt, den unbeschreiblichen Umriß.

Und höber, die Sterne. Neue. Die Sterne des Leidlands.
Langsam nennt sie die Klage: – Hier,
siehe: den Reiter, den Stab, und das vollere Sternbild
nennen sie: Fruchtkranz. Dann, weiter, dem Pol zu:
Wiege; Weg; Das Brennende Buch; Puppe; Fenster.
Aber im südlichen Himmel, rein wie im Innern
einer gesegneten Hand, das klar erglänzende “M”,
das die Mütter bedeutet ..... –

Doch der Tote muß fort, und schweigend bringt ihn die ältere
Klage bis an die Talschlucht,
wo es schimmert im Mondschein:
die Quelle der Freude. In Ehrfurcht
nennt sie sie, sagt: – Bei den Menschen
ist sie ein tragender Strom. –

Stehn am Fuß des Gebirgs.
Und da umarmt sie ihn, weinend.

Einsam steigt er dahin, in die Berge des Ur-Leids.
Und nicht einmal sein Schritt klingt aus dem tonlosen Los.

*

Aber erweckten sie uns, die unendlich Toten, ein Gleichnis,
siehe, sie zeigten vielleicht auf die Kätzchen der leeren
Hasel, die hängenden, oder
meinten den Regen, der fällt auf dunkles Erdreich im Frühjahr. –

Und wir, die an steigendes Glück
denken, empfänden die Rührung,
die uns beinah bestürzt,
wenn ein Glückliches fällt.

ONUNCU AĞIT

Bir gün gelip öfke dolu bilgimizin çıkışında

coşku ve ün şakıyayım ben onayan meleklere.

Yüreğimin aydınlık vuran çekiçlerinden

hiçbiri boşa vurmasın yumuşak, inançsız,

kopmuş tellerde. Daha parıltılı kılsın beni

taşıp giden yüzüm. Çiçeklensin göze çarpmaz

ağlayış. Ey o zaman nasıl yakın olacaksınız bana,

siz, yas tutulan geceler. Neden sizi, avuntusuz

kız kardeşler, daha bir diz çökerek almadım,

çözülmüş saçlarınıza bırakmadım

kendimi, ben de çözülmüş. Acıları boşuna harcayanlar, biz.

Nasıl görüp kestirmeye çalışıyoruz önden, yaslı süreye bakıp,

belki biterler diye. Aslında onlar bizim

kışın dökülmeyen yapraklarımız, koyu anlam yeşilimiz,

bir tanesi o saklı yılın mevsimlerinden–, zaman değil

yalnızca–, yer, yurt, konak, barınak.

Oysa, eyvah, hem de nasıl yabancıdır sokakları acılar

kentinin; orada aldatıcı, üstü sıvayla örtülü

sessizlik içinde böbürlenir, boşluğun kalıbından

dökülme: Yaldızlı gürültü, çatlayan anıt.

Nasıl iz bırakmadan çiğner geçerdi melek avuntular

pazarını, kiliseyle sınırlanan, o hazır alınmış: Tertemiz, kapalı,

umduğunu bulamamış, bir postane gibi hafta sonunda.

Kırışıp dalgalanır ama dışarıda hep panayırın çevresi. Özgürlük

salıncakları görürsün orada, gayretkeşlik dalgıçları, hokkabazları!

Atış yeri, figürlerden, o süslenip püslenmiş mutluluğun;

kıpır kıpır oynaşır hedef, tenekemsi tınlar

usta biri vurunca. Yürür sendeleyerek

alkıştan rastlantıya; çünkü her türlü hevesin çadırından

çağırırlar davul borazan çalıp. Büyükler için asıl

görülmesi gereken şey, paranın türeyişi, etiyle kemiğiyle,

yalnız eğlence değil: Evet, cinsel organları paranın,

hepsi, bütün, olayın ta kendisi–, öğretip doğurgan

kılar…..

… Ama hemen ötede,

sonuncu tahta perdeyi geçince, “Ölümsüz”ün afişleriyle kaplı,

o acı biranın, içene tatlı gelen,

yanında hep taze eğlencelik çiğnerse…

Evet, tahta perdenin ötesinde, hemen ardında, gerçek olur.

Çocuklar oyun oynar, sevgililer birbirini tutar,– kuytuya
çekilmiş, o cılız ot içinde; köpeklerse bulmuş doğayı.
Daha öteleri özler delikanlı; belki bir genç
Yakınışı sevmektedir… Çayırlara gelir onun
ardından. Öbürü der ki: –Uzakta. Dışarılarda oturuyoruz…
Nerede? Ardından yürür.
Duruşu dokunur ona. Omuzları, boynu–, belki
yüce bir soydan inmiş. Ama onu bırakıp geriye döner,
dönüp el sallar… Nasıl olabilir ki? O kız bir Yakınıştır.

Yalnız genç ölüler zaman dışı duymazlığın,
herşeyden kesilişin başında seve seve
ardından gider onun. Genç kızları bekleyip
alıştırır kendine. Üzerindekileri gösterir
onlara sessiz. Acı incilerini, o katlanış
duvağını incecik.– Delikanlılarla ise
susarak yürür.

Ama orada, onların oturduğu koyakta, yaşlı Yakınışlardan biri
delikanlıyı alır, anlatır sorduğunda: – Bir zamanlar
büyüktü soyumuz bizim. Babalarımız
şu karşıki dağlarda madencilik yapardı; insanlar arasında

kimi zaman bulursun yontulmuş bir ilk-acı parçası,
ya da, eski yanardağdan, bir dışık dışık taşlaşmış öfke.
Hepsi oradan çıkmadır. Zengindik bir zamanlar.

Kılavuzluk eder ona büyük Yakınış ülkesi boyunca,
gösterir tapınak sütunlarını, Yakınış beylerinin
bir zamanlar ülkeyi bilgece yönettiği
o hisardan kalmış yıkıntıları. Ona ulu gözyaşı ağaçlarını,
çiçeklenmiş hüzün çayırlarını gösterir,
(yaşayanlar onları yalnız körpe yaprak diye bilirler);
yas hayvanlarını gösterir, otlayan,– ara sıra
bir kuş ürker, bakışın uzayından geçip alçak uçuşuyla,
çizer uzaklara doğru yapayalnız çığlığının yazılı imgesini.–
Akşam olunca onu götürür eskilerin gömütlerine
Yakınış soyundan, bilici kadınların, uyarıcı beylerin.
Ama yaklaşınca gece, daha sessiz yürürler, birazdan
ay ışığıyla yükselir Herşeyin üzerinde
uyanık gömüt. Nil kıyısındakine
kardeş, o yüce Sfenks –: Suskun
odaların yüzü.
Ve şaşıp kalırlar taçlı başına, susarak
insanın yüzünü hep
yıldızların terazisine koyan.

avrayamaz onun bakışı, erken ölüm
gözlerini karartmıştır. Oysa öbürü bakınca,
çifte tacın arkasından ürküp havalanır
baykuş, ağır ağır sıyırarak
olgun yuvarlaklığını yanağın,
daha yeni ölü kulağına yumuşacık çizer,
ikiye açılmış bir sayfa üzerine
sınır çizgisini, o anlatılmaz.

Daha da yüksekte, yıldızlar. Yepyeni. Acılar ülkesinin
yıldızları tüm.
Ağırdan onların adlarını sayar Yakınış: –İşte bak:
Atlı, Değnek, şu daha dolgun yıldız burcunaysa
Meyve Çelengi derler. Daha ötede, kutba doğru:
Beşik, Yol, Yanan Kitap, Kukla, Pencere.
Ama güney göğünde, kutsanmış bir elin içinde gibi arık,
o dupduru parıldayan “A”,
Analar demek….. –

Gitmesi gerektir artık ölünün; sessizce götürür
Yaşlı Yakınış onu derin boğaza;
orada, ay ışığı altında ışıl ışıl:

Sevinç pınarı. Saygıyla
adını söyler onun, der ki: İnsanlar için
taşıyıcı bir ırmaktır.–

Dağın eteğinde dururlar.
Sarılır delikanlıya, ağlayarak.

Yapayalnız çıkar şimdi ilk-acı dağlarına,
ayak sesleri bile yankılanmaz olur ses vermeyen bahttan.

*

Ama bir benzeti uyandıraydılar bize o sonsuzca ölmüşler,
gösterirlerdi kim bilir sarkan
tırtılsılarını fındık ağaçlarının,
ya da yağmuru, baharla kara toprağa düşen.–

Ve bizler, ki yükselen mutluluğu
düşünürüz, içimize dokunurdu
o neredeyse bizi altüst eden şey,
bir mutlunun düşüşünde.

[1] Çılgın gibi topluyoruz görünür'ün balını. Görünmez'in büyük altın kovanında biriktirip saklamak için.